

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

Pop Gh. nemzeti párti képviselő ismét egy cikket és félő, hogy a haza sorsáért aggodalmaskodó honfiak megint nagyon-nagyon el fogják a képviselő urat páholni. Pedig Pop Gh. most nem a kisebbségeket veszi védelmébe, hanem csakis a román felekezeti iskolákat, amelyeket a kormány el akar tüntetni, illetve államosítani óhajt. A felekezeti román iskolák védelme során a cikkíró képviselő abban a kellemetlen helyzetben van, hogy kénytelen elismerni a román felekezeti iskolák hallatlan fontosságát a magyar imperium alatt, rendkívüli nemzeti missziójukat, amiket teljesítettek, végre kénytelen kijelenteni, hogy a román nép nagy tömegeinek Erdélyben a magyar uralom idején kulturnívója volt.

Mindezek a megállapítások Pop képviselőt megint első-hazaárulónak fogják előléptetni, mert ezek az állítások homlokegyenest ellentétben vannak azzal a felfogással, hogy a magyarok a románság minden kulturális és nemzeti megmozdulását tüzzel-vassal elnyomták.

Mert hogy is lehet egy jó románnak olyasmit leírni, hogy az erdélyi iskolákból áradt ki az egész román világra először a kultúra napfénye! Hogy az erdélyi román iskolák alkották meg a tulajdonképeni román nemzeti ideált, a román felekezeti népiskolák adtak alapot a román nép széles rétegei számára a politikai életben való részvételre. Hogy az erdélyi román iskolák olyan eredménnyel dolgoztak, hogy a román parasztok között Erdélyben sokkal kisebb az analfabetizmus, mint a régi királyságban. Hogy Erdély déli részeiben és a Bánátban vannak román falvak, ahol mindenki tud írni olvasni. Hogy Erdély és Bánát román népének kultúrája a besszarábiai sötétség mellett fényes vonalakkal illusztrálja az erdélyi felekezeti román iskolák nagyszerű teljesítményét. Mindezt Pop Gh. képviselő így írja le szóról-szóra.

A legujabb és legfurcsább „szabálytalanságot” most olvassuk a nemzeti párti Románia hasábjain. Arról van szó, hogy a vámcsempészekre kirótt bírságot a központi vánhivatásban kell letétbe helyezni. Ez meg is történik és nagyon tekintélyes összeg gyűlt egybe ezen a címen. Most azután rájöttek, hogy a központi vámigazgató jóváhagyásával ezeket a pénzeket a bukaresti vámigazgatóság tisztviselői egymás között szét akarják osztani. Ez ellen a pénzügyminiszter többi ügyosztályainak tisztviselői most erőlesen tiltakoznak. De legjobban felszisszennek a tulajdonképeni határvámtiltszerek, akik évek óta hiába várják, hogy törvényes jutalékaikat az általuk felfedezett csempészek után megkapják. Igazán elmondhatják, hogy ami megjött a vámon, az elúszott a réven. A mások zsebébe persze.

A Lupta szerint Goga már miniszteri tárcákat osztogat a kilépő nemzeti pártiaknak. Viszont Trancu Jassy kijelenti, hogy egyelőre nem reméli Bratianu bukását és Averescunak egyáltalában nincs még miniszteri listája. Mi nem hisszük, hogy Goga olyan éretlen gyerek volna, hogy miniszteri pozíciókkal dobálózna, de viszont abban is kételkedünk, hogy egyáltalában ne fabrikálnának Averescuék már miniszteri listákat. Ehhez túlságosan önzetleneknek kellene lenniök. Averescu is Goga is, Trancu Jassy is kombinálják befelé, hogy kik lennének a miniszterek, de nem mondják. Bizonyára remegnek attól a naptól, amikor a hatalomrajutás mámorát a miniszteri tárcák körüli vitustánc el fogja rontani.

Egyes bukaresti lapok a C. F. R. panamáról olyan részleteket közölnek, amelyet még a sok-sok keserű tapasztalat után is bajos elhinni. Így például azt írják, hogy a kormány által támogatott vagonjavító műhelyek ezerszámra kaptak a teljesen ép és használható vagonokból „javítás” céljából. A vagonjavító műhelyek persze hozzá sem nyúltak a kocsihoz, de a javításokról szóló impozáns számlákat beterveztették. Hír szerint ehhez hasonló egyéb panama még igen sok fordult elő. És ezért fizetjük mi a nagy adókat, illetékeket, vámkokat, felemelt tarifákat. Ha a fiktív számlákból, amelyeket nálunk kifizetnek, szilárd palotákat lehetne építeni, egy kisebbfajta felhőkarcoló nálunk is verné az eget.

Baldwin már megalakítja a konzervatív kormányt

A választás végeredménye: 415 konzervatív, 152 munkaspárti és 44 liberális

Harminckét év óta nem aratott ilyen abszolút győzelmet a konzervatív-párt, mint mostan. Ez a londoni jelentés szignálja egyben az angol választások eredményét. A konzervatív párt nagy fölényrel győzött és bizonyos, hogy abszolút többséget ért el. Baldwin már csatasorba állítja párthíveit, sőt hírek vannak a konzervatív kormány megalakulásáról is. A Macdonald-kormány — a munkaspárt tragikus sorsu bukása után — ma már minisztertanácsot tartott, hogy milyen álláspontot foglaljon el a választások eredményével szemben. Politikai körök úgy vélik, hogy Macdonald a jövő héten már lemond és Baldwin a november hó közepére összeülő alsóház megnyitása előtt elkészíti a trónbeszédét. Macdonald minisztereinek ugyan az az álláspontja, hogy a kormány ne mondjon le most, hanem várja be az alsóház megnyitó üléseit. Baldwin már megteszi előkészületeit új kormányának megalakítására. Elnök Baldwin, a miniszterek pedig ezek lennének:

Külgyminiszter: Chamberlain.
Gyarmatügyi: Churchill.
Hadügyi: Derby.
Pénzügy: Horne.

A választás második napjának eredményeit különben az alábbiakban adjuk:

London, október 30. Angol idő szerint este 7 órakor 592 választási eredmény volt ismeretes és csak 23 hiányzott. A konzervatívok 398 mandátumot szereztek, a munkaspárt 151-et, a liberálisok 40-et és a függetlenek 3-at. Jellemző, hogy a pártoknak majdnem minden női jelöltje megbukott. Mindössze négy nőt választottak meg, ezek közt a munkaspárt egy jelöltjét és három konzervatívot. Atholl hercegnőt, lady Astert és Philippon színésznőt. Snowden kincstári kancellárt ismét megválasztották. Macdonald 2000 szóval jutott be a Házba, Lloyd George 12.000 szavattal, Churchill pedig 10.000-rel. Whitney minisztert egész kis többséggel választották meg. Hodges miniszter megbukott.

London, október 30. Az éjjel feltizenkétórai választási eredmények szerint a konzervatívok 400, a munkaspárt 151, a li-

berálisok 40, a függetlenek 4 mandátumra tettek szert.

A liberálisok nincsenek lesújtva

London, október 30. Asquith egy beszédében kijelentette, hogy éppenséggel nem szándéka a közélettől visszavonulni, hanem a legközelebbi alkalommal ismét fellép. A liberálisok nincsenek lesújtva. Az eredményt sportférfiak szellemével kell fogadni. A választás eredményét egyébként komoly csapásnak tekintik a liberális párt-ra nézve.

Thomas munkásvezér nyíltan kifejezést ad a választások eredménye feletti meglepetésének és kijelenti, hogy a Zinovjev-féle levél az utolsó pillanatban roppant nagy szerepet játszott.

Egész London talpon volt a választások utáni éjszakán

Bécs, október 30. Dacára, hogy egész éjjel nagyon esett, óriási tömegek töltöttek ébren a tegnapi éjszakát a választások eredményéről érkező híreket lesve. A kávéházak tömve voltak. Különösen élénk élet volt a szállók halljaiban, amelyek zsúfolásig megteltek érdeklődőkkel. Külön intézkedéseket kellett tenni, hogy elegendő szállítóeszköz álljon rendelkezésre, reggel, amikor az óriási tömegek lakásuk, hivataluk, irodájuk, műhelyeik felé szétszéledtek. A Trafalgare Scare-en nagy emberáradat hömpölygött és olvasta izgatottan a szüntelenül közzétett választási eredményeket. A Trocadero-ban és a Picadilly-ben a jeleltreke úgy fogadtak, mint futtatásnál a lovakra.

A liberálisok teljes vereségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy maga a liberális párt vezére, Asquith is megbukott, aki Paisley-ben 2000 szavazattal maradt el a munkaspárti jelölt mögött. Margaret Bondfield, a munkaspárti kormány nőállamtitkárja szintén megbukott, ellenben Travallgon, Clynes és Walsh miniszterek győztek. A munkaspárt volt képviselői közül Henderson, Ponsomby és Wedgewood szintén mandátumhoz jutottak. A konzervatív Lady Astor, Austin Chamberlain, a liberális Sir Edward Grey ismét a megvá-

lasztottak között vannak. A konzervatívok vezérének, Baldwin volt miniszterelnöknek fia munkáspárti programmal lépett fel, de megbukott. Hasonló sors érte Masterman liberális vezért, Addison volt liberális minisztert, most munkáspárti jelöltet, Leach Jowet munkáspárti minisztert és a kommunistajelöltek legnagyobb részét, akik közül a hindu Saklatwalát azonban beválasztották.

A győztes jelöltek között vannak még Greenwood volt ir államtitkár, Thomas és Roberts miniszterek és Douglas Hogg volt konzervatív miniszter. Hastings főügyész, aki abban a Campbell-féle ügyben szerepet játszott, amely a házfeloszlátás közvetlen oka volt, képviselőnek választották.

A Macdonald-kormány egy tagja sem bukott meg

London, október 30. A munkáspárti kormánynak egyetlen tagja sem bukott meg. Macdonald miniszterelnök a dél-walesi Aberavonban 2000 szótöbbséggel győzött a liberális Williams kapitánnyal szemben. A legutóbbi választáson Macdonald konzervatív jelölttel állt szemben és többsége akkor 3512 volt. A miniszterelnökre esett szavazatok tekintélyes többsége megelégedést kellett. A liberális vezeték közül megválasztották Sir John Simont, Runcimant, Sir Alfred Mondot és Kennythyt. A konzervatív párt valamennyi vezetőtagja visszakérült a Házba, kivéve Davidsont, a lancasteri hercegség volt kancellárját. A munkáspárt sokat várt a glasgowi kerülettől, ahol azonban az öt munkáspárti képviselő mellett az öt konzervatív képviselő is megtartotta mandátumát s mindössze egy kerületben történt változás, anélkül, hogy a koalíciós jelölttől a konzervatív jelölt hódított el. A legutóbbi parlament női tagjai közül megbukott Miss Bonfield, Susan Lawrence és Miss Jewson (munkáspárti), Wittingham asszony és lady Terington (liberális). Wittingham feltűnést kelt, hogy Winston Churchill, aki a legnagyobb erélyűen küzd a szocializmus ellen és aki két éven át nem volt tagja a Háznak, most liberális és munkáspárti ellenjelöltjével szemben nagy szótöbbséggel választották meg.

Az angol választások végső eredménye

A választások számszerű, végső eredménye:

négyszáztizenöt konzervatív, százötvenhét munkáspárti, negyvennégy liberális és négy független mandátum.

A választási eredmények hatása alatt a tőzsde megjavult, a papírok feltűnő emel-

kedést mutatnak, amit azzal a reménykedéssel magyaráznak, hogy Baldwin Indiában hamarosan rendet fog teremteni. Érdekes, hogy Macdonald a választások után kijelentette, hogy a munkáspárt a választásokon így is annyi szavazatot kapott, a mennyiről egy évvel ezelőtt álmodni sem mert volna. A lapok többségének véleménye, hogy a munkáspárt vereségének igazi oka a Zinovjev-féle elvél, másodsorban pedig az, hogy a munkanélküliek eleső élelmezésére vonatkozólag tett ígérteit Macdonald nem tudta megvalósítani.

Hozzá tartozik a választások epizódjaihoz, hogy Lloyd George fia liberális programmal egy kerületben megbukott. Érdekes kombináció az, hogy az angol választások eredménye közvetve Herriot pozícióját is befolyásolhatja Franciaországban. Herriot ugyanis a közelmúltban kezdeményezett tárgyalásokat Csicserinnek. Ezeket a tárgyalásokat Franciaországban a Zinovjev-lel analógiájának fogják fel s ezen az alapon erős áramlat van keletkezőben Herriottal szemben.

November 23-án lesz a király-szobor leleplezése

A királyné és a trónörökös jelen lesz a szobor-leleplezésen

Csaknem négy hete már, hogy készen várja a leleplezést a király lovas-szobra. A Piața Unirii (Szent László-tér) monumentális parkírozása, díszítése elkészült és a hatalmas ívlámpák esténként nappali fényárba borítják a leleplezés helyét és környékét. Tegnap megérkezett Mosoiu tábornok sürgőnye, melyben a miniszter közli, hogy

a szoborleleplezés napja most már visszavonhatatlanul november 23, amikor a királyné és a trónörökös Nagyváradra jönnek az ünnepségre.

A sürgönyben jelzi továbbá Mosoiu tábornok, hogy a szoborleleplezésen megjelennek teljes számban a kormány tagjai, továbbá a szenátus és a kamara elnökei, számos szenátor és képviselő.

Az ünnepség programját akkor fogják kidolgozni, amikor Popovici dr prefektus és Bucico dr polgármester visszatérnek Bukarestből.

Gépen kötött gomblyukat készít Glückmann Kapucinus-utca 4. szám.

Harisnyák, keztük, selyemsálak, nyakkendők nagyválasztékban

Szenszki Miklós

divatáru üzletében 1650 Sas-passag

Legfinomabb angol férfi- és női szövetek gyári árban

Spiegel & Olárynál

ugyszintén bélés árak prima minőségben.

Vasárnap délelőtti mindenki ráér,

a Dorotheum árverését tehát mindenki látogassa meg.

Egy egész örökség eladásra kerül.

Uri-nica, volt Premonstrei főgymnázium.

Megkezdődött

Eredeti angolszövetek árusítása

Dayral & Tauber Ltd.
londoni cég lerakatalában

Double, átmeneti, télikabát, öltöny-szövetek

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ

Avram Iancu (Kossuth-utca 1. szám)
Sas-palota. Cégre ügyelni!

MOZGÓSZÍNHÁZAINK MŰSORA:

Dorian

Passage

Szombat

1

A HOLNAP TITKA

Dráma 6 felvonásban

A főszerepben:

Korda Mária — Werner Krauss

DORIAN FILM!

Egy moziszinésznő naplója

Dráma 6 felvonásban.

A főszerepben:

HUSZÁR KÁROLY
(Pufi)

Hétfő

3

Bemutató

A nép barátja

Bemutató

Dráma 6 felvonásban. — A főszerepben: Harry Liedtke, Henny Porten. — **DORIAN SLÁGER FILM!**

A londoni magyar követ estélyei

Fényűzés miatt mentették fel Szapáry grófot

Londonból jelentik: A londoni sajtó részletesen foglalkozik gróf Szapáry László magyar követ visszahívásának okával. Egyes lapok szerint gróf Szapáryt azért mentették fel állásától, mert rendkívül fényűző életmódot folytatott. A külföldi hatalmak londoni képviselői közül Rakouszky, a szovjetkormány követe és Szapáry magyar követ rendezték a legfényesebb estélyeket, amelyekről az előkelő angol társaságok hetekig beszéltek. Az angol politikusok csodálkozásukat fejezték ki, hogy egy csodálásra szoruló ország képviselője olyan nagy luxust engedhet meg magának.

Gróf Szapáry gyönyörű villában rendezte be a követséget és felavatásul kárpóztató estélyt rendezett. A kapu és az ajtók előtt aranyasztalos, kipödrött bajsú hűtőfogadta a vendégeket. Az egyik magyar vendég magyarul szólított meg egy ajtónálló huszárt, mire ez hamisítatlanul angol dialektusban mentegetőzött, hogy ő bizony egy kakkott sem tud magyarul, sőt a magyaros bajusza is ragasztva van és ezért a szerepéért két shilling, hat penny napidíjat kap.

Végül is a magyar kormány megsohalka, hogy londoni követe ennyit beszélget magáról, a fényűző gróftól visszahívta és helyére báró Zichy-Rubidó István eddigi bukaresti magyar követet nevezte ki.

Női felöltők ruhák és pongyolák

legelőcsöbben a „MODEL” áruházban, Str. Vlahuța (Szt. János-utca) 6. szám

„Hófehérke” esőernyő osztálya

Piața Unirii (Szt. László-tér) Fekele Sas épületében

megnyílt!

Óriási választék Olcsó árak!

Javításokat és áthuzásokat olcsón és gyorsan eszközölünk

Női kabátok és ruhák

elegáns kivitelben a legjutányosabban

Hevesi áruházában

Strada Nicolae Jorga — Zöldfa-utca.

Uri szabó

HACKMAYER, Ávr. J. (Kossuth)-u. 2

A kékszakáll nyolcadik feleségénél

A Brassói Lapok-ban nemrég tudósítás jelent meg, amely nagy csodálkozásomra egy nagyváradi „szélhámosról” és házasságsszédelgőről tárt fel eddig ismeretlen adatokat. A hírlapcikk, amely Kolozsvárról volt keletve, elmondotta, hogy Ghiurghiu kolozsvári ügyvéd megvásárolta egy Magyarországra repatriált magyar főtisztviselő földbirtokát. Ezt a földbirtokot bérbeadta egy Kóta István nevű urnak s később el is adta neki. Kóta nem fizetett, de a tulajdonát bekebelezte egy ingatlanra s ehhez — mint a Br. L. írja — okirathamisítás után jutott. Kótáról kiderült, mondja a lapközlemény, hogy szélhámos, a birtokból Ghiurghiu kidobta, közben házasságsszédelgés miatt letartóztatták, elítélték s most körözik. Különben hét felesége volt s mindegyiket kifosztotta, most is újabb szédelgésen töri a fejét. Megjegyzi a tudósítás, hogy Kóta István nagyváradi szélhámos s most házassodott meg nyolcadszor.

A tudósítás gyanús volt nekem, mert a Kolozsvárt történt leleplezés a brassói újságban jelent meg azzal, hogy nemzetközi szélhámost fogtak. Gyanús volt a beállítás annak, hogy egy román ügyvédet egy magyar nevű szélhámos kiforgatott volna vagyonából, mikor a tudósításból meg lehetett érteni, hogy az ügyvéd egy magyar repatriáltól olcsón megvásárolta a 400 holdat, hogy ne jusson a kisajátítási eljárás sorsára, hanem kézen-közön egy egy darabban az ügyvéd legyen. A kékszakállásnak pedig nagyobb hire lett volna.

Kóta István

nevét hiába kutattam a helyi, erdélyi vagy romániai szélhámosok között, senki se tudott róla, soha a neve nem fordult meg a nemzetközi hírhetszótárak között. Ellenben rendszeresen bejelentett lakással szerepel a bejelentő hivatalban: Kóta István gazdálkodó, Nilgesztelep 12. számú lakással. Jelenleg Bethlen Istvánnak hívják törvényes örökbefogadás révén.

Megtudom, hogy Kóta István néhány napig

özv. B. Gy.

lakásán tartózkodott Balassa-tér 5. szám alatt. B. Gy.-né egy vasuti pénztárnok özvegye. Férjét rövidesen nyugdíjazták és ezt a férje annyira szívére vette, hogy behalt. Az özvegynek van egy diák-fia, azzal lakik együtt. Elmondja, hogy Kóta István csakugyan ismeri. Kóta nőül vette Kárvetzky Wandát, Korytnik Károly volt vendégül elvált feleségét, de később ő is elvált tőle. Kóta nagyon szerette Boronkayné fiát s mindig azt mondta, hogy kiképezeti. Tudakozódtak Kolozsvárt, mert egy ilyen tanítás sokba került s ott azt a választ kapták, hogy Kóta 400 hold tulajdonosa, földbirtokos. Jó modoru ember volt, itt volt nálunk néhány napig, aztán elment volt feleségéhez. Mutatott egy eredeti közjegyzői okiratot, amelyet kolozsvári közjegyző vett fel s ügyvéd irt alá, mint tanu, hogy őt Bethlen Eszter grófnő Kolozsvárt örökbefogadta, mert természetes gyermeke a grófnőnek s annak idején elhelyezték őt Kóta Sándornál Barabás községben s ott nevelték fel. Nevelő szülei 50.000 forintot kaptak. Mivel ember, mágánának látszik. Anyja most 75 éves és adoptálta. A Brassói Lapok cikke után elszomorodott, fájt neki a hírlapi támadás, amelyet Ghiurghiu intézett egy magyar újságban ellene. Azt mondta, hogy a nagyértékű ingatlan, amely az övé s megér vagy 25 milliót. Az nem igaz, hogy hét felesége volt, én kettőtől tudok. Fia is

van. Azt mondta, hogy a grófi címet is megkapja s egy grófnét vesz el feleségül, ezért vált el a feleségétől, aki vendégül volt, de egy millió lelt ad neki végkielégítésül. Kóta 50 év körüli, jól konzervált férfi.

Egy barátón.

aki az elvált feleséget ismeri, elmondta, hogy Korytnikné elvált az első urától s 40.000 K-t kapott végkielégítésül. Ezzel Ischlbe ment s az osztrák fürdőn panziót nyitott, amely jól ment. Visszajött Nagyváradra, ahol megismerkedett Kótával s mert jól ajánlották neki, hozzá is ment feleségül. Később azonban elváltak.

Kárvetzky Wanda,

aki Korytnik Károly elvált felesége s most már Kóta Istvánnak is volt felesége, Nilgesztelep 12. számú házában izlésesen berendezett lakásában fogadott.

— Kóta István, — mondotta, — férjem volt s most is itt van bejelentve. Szélhámos? Ugyan kérem, kinek jutott ez az eszébe, hiszen olyan gyámoltalan szegény volt férjem, hogy ki se szeret menni a lakásból. Ezt csak Ghiurghiu mondja, aki elvette tőle a birtokot s lehetetlenné akarta tenni. Mindenekelőtt azt tisztázom, miért váltam el tőle. Nem életrevaló ember volt az én férjem, puha, tinom, érzékeny lelkű, előkelő, korrekt. Nem volt benne semmi praktikus, megérzett raita, hogy mágánának a fia, Wass Béla grófé, törvénytelen gyerek. Elni kell s ő nem tud az üzleti fogásokhoz, még a vagyont is elvették tőle rafinériával, letartóztatták, becsukták, kifosztották, megbélyegezték. De még nincs vége a pernek. Most Aradon van. Megjegyzem, hogy Ghiurghiu ügyvéd ellen per és bímpert annyi van folyamatban, hogy sok, ezeket dr. Dunca kolozsvári ügyvéd viszi. Csodálom, hogy egy magyar lapot így felülítettettek. Sajnálom szegény Kótát, most már Bethlen Istvánt, kérem a magyar sajtót, védje meg. Nem volt neki hét felesége, a premonitriek gazdaszönya az első feleségénél volt szakácsné, nem volt a felesége s nem is akart az lenni.

Kárvetzky Wanda

felmutatja házasságkötési igazolványukat, amelyben Kóta Istvánról az áll, hogy apja Kóta Sándor, anyja Szalmási Barbura, Kóta István okleveles gazdaszönya van feltüntetve, született 1874-ben. Arcképet mutat: tiszta degenerált arc és tartás.

— El kellett válni egymástól — mondotta a volt feleség, — mert nem tudtunk keresni. Egy évig tartott a házasságunk s én csak jót mondhatok róla. A volt uram nem birta az iramot a pénzért. Jellemző rá, hogy mikor békességesen elváltunk, megöröknyelvde ismételtette:

— Hát elváltunk? Csakugyan elváltunk? Hát most mi lesz velünk? Hiszen ez rettenetes. Hát csakugyan nem vagyok életrevaló? Mindenki elhagy? Az emberek rosszat beszélnek rólam, utjokban vagyok? Ujjal mutatgatnak rám, pedig nem véték nekik semmit.

Felkerestük a távollevő Kóta István ügyvédjét, kiváló jogászt, megbízható informátort, előkelő román urat.

Az ügyvéd

érdekes adatokat bocsátott rendelkezésemre, amelyek döntő sullyal csnek a mérlegbe.

— 1921-ben Ghiurghiu kolozsvári ügyvéd eladta bérlejtének, Kóta Istvánnak Becar községben levő 400 holdas birtokát, amelyet egy repatriálttól vett. A vételár

Különleges kabátok, kostümök, ruhák, blusok, aljak, legújabb szövetek, selymek, bársonyok, plüsheők, tuhalmozott raktár folytán minden elfogadható árért kiárusítottak.
SPITZER, Bw-dul Regele Ferdinand 3. szám.

810.000 lei volt. Az ingatlanok értékükön túl voltak terhelve adóssággal s ezért Kóta a szerződés szerint kikötötte, hogy csak akkor fizeti ki a vételárat, ha Ghiurghiu a birtokot az adósságoktól tehermentesíti. Kóta tehát csak előleget fizetett, de Ghiurghiu beleegyezésére

6771—921 telekkönyvi szám alatt tulajdonjogát bekebelezték a telekkönyvbe s Kóta a birtokot Ghiurghiu tudtával át is vette

Ghiurghiu később úgy találta, hogy elcsónadta el a birtokot s megbánta s elhatározta, hogy visszaveszi az ingatlant. Bünyűgyi feljelentést kövacsolt tehát Kóta ellen okirathamisítás miatt s mások terhére elkövetett kisebb szabálytalanságok miatt. Ghiurghiu közbelépésére ekkor letartóztatott Kótát s vizsgálati fogságban tartották egy évig. Az okirathamisítás vádjá alól a törvényszék felmentette s csak Hajdu Jusztin panaszára ítélték el azért, mert tőle 20.000 leit vett át. Kóta megfélembezett az ítéletet, a pótmagánvádló Ghiurghiu is, az ügyész s ez jellemző, nem felebbezett. A kolozsvári tábla az ügyet a bizonyítás kiegészítése céljából elnapolta

Ghiurghiu azalatt, míg Kóta elzárva volt, önhatalmúlag a birtokba behelyezkedett, amely a Kótáé s a szerződés érvénytelenné nyilvánítása iránt pert indított, amely a bünyűgy jogerős befejezéséig szünetelt. Még nincs érdemleges ítélet, de már megállapítható, hogy Kóta nem széghamos.

Az is tény, hogy 1923 év szeptember 30-án Kolozsvárt közjegyzői okirattal örökbe fogadta őt gróf Bethlen Eszter, ennek száma 9231—1923, ezt a törvényszék 251—1924. szám alatt jóváhagyta. Anyja dús gazdag mánásasszony. A nagyvárad bejelentő hivatalnál én a régebben bejelentett Kóta István nevet átírtam 13348/924. szám alatt Bethlen Istvánra s ezt a hatóság tudomásul vette. Az örökbe fogadással a rangot nem kapta meg, még nem gróf, mert ezt csak királyi jóváhagyás adhatja meg s az adoptálást csak a törvényszék ismerte el. A grófi cím engedélyezése iránt is megtettük a kellő lépéseket. Tehát nem széghamos.

Igy fest egy „nemzetközi szélhámós”, a „kékszakáll”, aki egy adósságokkal terhelt birtokon próbált egzisztenciát teremteni, mint okleveles gazdász.

Bár az eset messze bekalandozik a magánügyek területére, nekem az volt az érzésem, hogy fel kell tárom mindent, ami a magyar sajtó megítélésének tisztaságát helyreállítja.

(sz.)

HÓCIPO és KALUCSNI
legjobb minőségben
REICHARD DEZSO
cégnél kapható.

Olcsó és jó Ujdonság
kosztümök, ruhák, divatmellények, kepek, kabátok, leányka iskola ruhák, sapkák, sálak, korcsolya sveterék stb. gépen kötve készülnek megrendelésre mérték után 24 óra alatt. — Ruha himzések gépen izlésesen és olcsón.

„Olympia” kötőde
Strada Saguna
Kapucina-u. 5. **Bernáth Mihálnál.**
Tanuló leányok felvételnek.

Szerelmes levelek — két különböző korból

Első levél melyben Bálint lovag bucsut mond arájának, aki őt az oroszán verembe küldte

Arany violám, rubintos virágszálam, drága Bazsalvikomom!

Elbúsan és fejet horgaszta üritem ki szívem picinke cipellő előtt, melynek lábanyomát nem követem immár soha én. Az én életem hasonlatos ama őszi tarló képéhez, akit lekasztáltak, ahol aranykéveit elhullajtotta az idő, az pipacs égő pirosa csak keshedt szívemből serkedő forró vér, de lekem elhagyott, nem nyitja tele már a buzavirág boldog kékje. Bogács szer mostantól fel és zörgő kőrével, ami azt susogja, bárha inkább hőtám vóna meg. Karikázó tuskéket vet a lobbanó szél, miként a lologó várt, aki téged illet ezüst Jácintom, szikrázó gyémántom, turbékos Galambom, nyári Napsugaram, miért tetted?

Miért tevéd, hogy eldobott kesztyűcskéd után veszett fenevadak barlangjába ugrasztottál engem. Én mindent megtettem Neked, mert kívánságaid előttem tétetted. Én megküzdöttem éretted kardra, halálos viadalokat nem futottam, könnyűszerral hajtám magam Igába egyetlen bársnyos pillantásod árán. Az életem a te gyenge kacsoidba raktam, fejez liliomszáraknak adtam, bányál vele és mérd fel és értékét tudjad, hogy kincset ér az.

Egyszeri kívánságodra gondolat nélkül ugrottam én eldobott kesztyűcskéd után az oroszánok és tigrisek vermébe, hogy felhozzam azt akár életemmel fizetve és rózsás ujjaid hegyét érdemes jutalomképpen megérseztél csókokkal üdvözöljem. És ott, odalenn, moré és tápaszkodó fenevadak között, hirtelen csak úgy tekinték szét, miként mely sírom ölében. Nem a gyávaság hatalma ejtett rabul, távol áll a halál félelmeitől az én lelkem. Am a felém induló vadállat szemében, amikor kinyújtotta rám karmos mancsait, valami olyan különös tűz vilámlott fel, amit én már láttam egyszer! A te fekete szemeidben látni, amikor hóhérek kezeidről lenyuztat vala az antilopállat bőré, mely finom simaságát a szél ellen övta és a mélységbe dobtad, mondván:

— Ha szeret hozzá fel hát!

És fekete szembogoraid villódzása nem az imádott nő tekintete volt többé, hanem a fenevadé.

Hamvábahótt parazsam, jégverte Paradicsomom, kihuny! Csipkebokrom az élet, amit a férfiszív önként felajánl nem játék. A Szerelm szentebb minthogy botor próbáknak vétessék alá és aki kedvese testét lelkét nem őrzi aggodalommal kirekesztetett az abból a menyélt boldogságos örömből, hogy az igaz szerelmet megismerhesse. Aki pedig ezt az érzelmet nem ismerné, mely menyországot lop a földre, nem is ember az, csak emberhúsból gyurt fenevad, őrizzen tőle az Isten, mint ahogy engem megadatott őriznie vakságom veszedelemmel való vermeiben. Al-dassék érte. Melyel vagyok az Ur 1725-ik esztendőjében Kos havának XVI-ik napján k. m. f.

egykori hü béresed
Bálint lovag.

Második levél, melyben Honpolgár Cézár mérelegépes könyvelő felbontja a parhiet. A két dokumentum alább megjelölt hitelezője sokban analóg helyzetet lát Bálint lovag esetével.

Kedves Jolán!

Ettől az obligát megszólítástól nem tudok eltérni, de a velem született finom-

ság diktálja, hogy ne engedjem elragadó indulataim felülkerekedni és tekintsem Önben a Nőt, akit mint jól tudjuk Horáziustól (vagy Arany János?) tanultunk meg tisztelni. Tehát kedves Jolán meg fog érteni, ha szívem most kiöntöm, mely vörzik és sir, mint az őszi szél, miként a költő mondaná. Sajnos én nem vagyok költő (vagy nem sajnós) én csak egy egyszerű prózai ember vagyok, aki szíve sugallatát őhajtván követni hagyismondjam rájött utolsó pillanatok előtt megtevéveldezték énykedésére. Én kedves Jolán jól tudja finom érzékeny ember vagyok nem érint engem tehát a vád mintha magamat okolnám.

Ön rideg és kegyetlen volt kedves Jolán velem szemben és ez a ridegség világitott be hirtelen utamra. (A ridegség ugyan pardon nem világít, de hiszen ez más a mi számunkra ugyis mindegy. Nemde -- bár?) Mert miről is van szó. Nem másról, mint hogy én életem és egész munkásságom az Ön számára szenteltem. Tevékenységemnek e pillanatban egyetlen rugója volt s ah, akárhogy is faj kimondom, szerelmem eltűnt abban a pecben, amikor az emlékezetes estén azt kívánta tőlem, hogy kabát nélkül, aláhuzom, kabát nélkül induljak el azonnal a boltba ötért benzint hozni abból a direkt fajtából, ami tisztítja a drapp sevitőt. Hiába mondtam, hogy a drougeriák már zárva vannak, hogy hideg szél fú és a náthám alig múlt el. A benzín fontos volt, de én nem voltam fontos. Én azonban férfi maradtam és nem hoztam el a benzint. Férfiasságom parancsolta, hogy egy torz női szeszélyért ne tegyem ki magam egy csefleges tüdőgyulladásnak.

Engedjen meg kedves Jolán, én vagyok olyan művelt és hallottam már arról, hogy voltak ezelőtt férfiak, akik meg is haltak egy nőért, de olyan férfiról nem hallottam, aki tüdőgyulladásba esett volna vagy mondjuk náthát kellett volna kapnia szerelméből kifolyólag, mert a nő azt mondta, hogy kabátnélkül hozzon ebben az időben benzint. De kabátnélkül?! Nem kedves Jolán én már azon a ponton voltam, hogy elindulok, amikor megálltam a szemében azt a villámot ami nem az imádott nő tekintete volt. Ez a villanat volt az a pillanat, mely megengedte, hogy józan komolysággal önmagamba tekintsek. Semmi kétség, ha Önnek az én egészégem nem kedves kedves Jolán, semmi kétség, azt jelenti, hogy nem érzi azt, ami az én keblem fűti, azt a szent érzelmet, mely menyországot lop e silány földre.

Ezekután van szerencsém adott szavát visszazármatatni, melyel vagyok stb. satöbbi...

Honpolgár Cézár s. k.

A dokumentumokat közli

Bárdos László.

H Ha elegánsan
akar öltözködni, keresse fel
HERSKOVITS
elsőrangú uti szabó üzletét. Str. Gen. Mexia (Mozey Windy-u.) 7.

Uriszabó üzletünket

**a „Sas-passagéban”
megnyitottuk**
hol a legkényesebb izlésnek megfelelő elsőrangú divat ruhákat készítnék a legszolidabb árakban

Bacsó és Braun

PAP
LAN

KÉSZEN ÉS RENDELÉSRE

MERCUR

ÁRUHÁZBAN

Reg. Ferdinand
(Rakóczi-ut.) 5

LEGOLCSÓBB

PAP
LAN

A világirodalom története

Amint az exakt tudományok — attól kezdve, hogy az ősember az első tapasztalatból elméletet kezdett formálni önmagában, — az összefoglaló egység felé törekcszenek, tul minden országghatáron, nyelvi, vagy felekezeti elszigeteltségen, — ugyanugy az egész világot átölelésre igyeckszik minden ugynevezett szellemi tudomány is, amely elvégre épenugy az emberi génusznak és pszichének az alkotása, mint bármelyik exakt tudomány.

A Geisteswissenschaften egyik legjellegzetesebbje az irodalomtörténet, amely — monnhatni — a tudomány valamennyi ága közül a legközelebb hajlik a laikus emberi lélekhez. Különösen jelentőségteljes ez a tudományág azóta, amikor a Goethe a Weltliteratur fogalmát gondosan körülírta, bebizonyítva ezzel az emberiség alkotó szellemének esztétikai egységét, ami valóban az irodalomban tükröződik vissza a legélesebben.

Főlöskéges itt most részletezni, hogy az ugynevezett általános műveltség szempontjából mit jelent a világirodalom ismerete. Sajnos ezt a tantárgyat a világ minden iskolájában — noha tulajten a humaniorák oktatása — ugyszólván teljesen elhanyagolják. Pedig ma, a nemzetek egymáshoz közeledésének küszöbén elvitathatatlanul fontos és szükséges egymás szellemi, lelki kinccseinek megismerése, felbecsülése. Épen ezért üdvözlöjük örömmel a Révai Testvérek kiadásában a napokban megjelent Világirodalom Történetét, amelyet Paul Wiegler híres német munkája nyomán három kiváló magyar tudós: Benedek Marcell, Király György és Turóczi-Trostler József állított össze. A babyloniai ékírásos tábláktól egészen az aktivista és zenitista költészetig minden nép, minden korszak irodalmát felöleli ez a páratlanul alapos mű. Modern nézőpontból, mindenütt az evolucionizmus elméletének szemelöltét való tartásával vizsgálja az egyének és a népek szellemi tevékenységét. Egyiptom, India, Palesztina, Kína, Japán, Görögország és Róma irodalmáról épen olyan tiszta, hű és minden nüanszt feltűntető képet kapunk, mint a középkor nagy szkolasztikusairól, a reneszánszról, a francia neoklasszikusokról, a vallási harcok litteratúrájáról, a felvilágosodás koráról és a lehető legrészletelesebben az utóbbi másfél évszázad irodalmáról. Páratlanul könnyen áttekinthető ez a két vastos kötetből álló mű, amelynek egyik szinte utólrhetetlen előnye, hogy a nagy írók veuvejeinek részletes tartalmi ismertetését is közli. Jelentősége szinte felbecsülhetetlen az általános kultúra és a nagyközönség önművelése szempontjából. A két hatalmas kötet a könyvforgalomban rendkívül drága.

A Világirodalom Története viszont megkapható a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárában.

**NAGYÜZEMEK
TUNGSRAM
ÉGŐVEL VILAGITANAK**

**LEGGAZDASÁGOSABB
IZZÓLÁMPA!!**

Ahol a magyar színészek sorsát intézik

Látogatás Valjeanu művészeti államtitkáránál

Bukarest, október hó. (Kiküldött munkatársunktól.) Elegáns palota a város közepén, a művészeti és kultuszminisztérium. Valaha, évekkel ezelőtt, amikor Goga Octavian ült a miniszteri székhelyen, az erdélyiek sűrűn jártak ide. Ma, az egyik kisebb teremben, egy primitív arcképnagyítás jelzi csak, hogy valaha a költő-miniszter volt az ur ebben a palotában. Ma a művészetekről az egyházra esik a tulsúly és a folyosón mindenhol fekete főveges papok csoportjai vitatkoznak, hogy ki kapjon több segélyt.

Jobbra, a nagy előcsarnokból egyszerű nagy ajtó nyílik Valjeanu művészeti vezérigazgató irodájába. Valaha valamilyen váróterem lehetett. Hosszu keskeny szoba. Az egyik végén nagy könyvszekrény áll a fal mellett. Középen egy hosszú asztal húzódik és a felső sarokban van egy íróasztal. A Valjeanu-e.

A minisztérium előtt találkoztam egy bukaresti kollegával. Az kalauzol.

Valjeanu elfoglalt ember. Most is sokan állják körül az asztalt. A hosszú asztal körül a legvegyesebb népség vitatkozik. Újságírók, színészek, zene-komponisták. Egy fiatal, nagyhaju, szőke ember hangjegylapra vörös ceruzával ír és közben füttyöreshk. Egy másik ur ötpercenként oda megy hozzá. Ez megmutatja, mit írt. Az ugy tesz, mintha értené. Ő is füttyölni kezd és taktusra rugdossa az asztal lábát. Hivatalnokféle lehet, de erősen mimeli a szakértőt. Az arcáról lesir a tehetőségtelenség és a fáradtság.

Nyílik az ajtó. Egy alacsony mozgékony ember jön be. Leonte Moldoveanu, a Teatrul National új igazgatója. Odajön a kollegámhoz. Az bemutat engem is.

— Ah, erdélyi újságíró. Jöjjön el a színházba. Shakespeare eredeti szövegével játszunk. Jöjjön később és adok szabadjegyet. Hányat akar? Igazán udvarias egy ilyen új igazgató. És szép, hogy a magyar újságírók is szívesen látja...

Közben Valjeanu dolgozik. Tárgyal, kiszalad a szobából, visszajön. Elveszi a titkártól a névjegyet. Már tudta, hogy jönni fogok, mert előző nap bejelentettem. Végre odajön hozzám. Már készült az intervjura. Franciául kezd, de én kérem, hogy beszéljen románul, mert jól értem.

— Minden akaratommal azon vagyok, — mondja, — hogy a kisebbségi művészetnek a legnagyobb szabadságot biztosítsam. A kisebbségek művészetének szabad fejlődését államérdeknek tekintem, mint a békés együttélés alapját.

— Különbén az a tény, hogy az erdélyi színházak magyar fordításban román darabokat is játszanak, nagy lépés a lelki testvérsülés felé. Ez mireánk román írókra igen jó hatást gyakorol és ez bennünket is arra ösztönöz, hogy segítsük a kisebbségi magyar művészetet, amely értékes és szép.

— Azzal, hogy egyes magyar kerületekben csak hat hónapja játszási időt szabunk meg, csak azt akartuk, hogy a román kultúra fejlődése is lehető legyen.

de távol áll tőlünk az a szándék, hogy ezzel a magyar kultúrát visszafelejleszteni akarnánk.

Világos tehát, hogy amikor román társulat nem játszik, minden időben játszhatnak a magyar társulatok.

— Mi tiszteljük a más művészeteket is, ahogy ez a tisztelet minden kultúrát megillet.

Ebből tehát tényként megállapíthatjuk, hogy

a művészeti kormány sincs az ellen, hogy a magyar szintársulatok mindég játszhasanak, ha román társulat nincs a városban.

Igazán nagyon örvendek, hogy a művészeti vezérigazgató ennyire jóakaratu és megkockáztatok egy kérdést:

— Vezérigazgató ur! Nem volna az lehetséges, hogy a magyar társulat akkor is játszon, amikor román színészek tartanak előadást egy városban?

Kicsit ideges lesz és franciául kezd válaszolni, de hamar visszatér a románra:

— Nagyon sajnálom, de ez Lepadatu miniszter ur álláspontja és mi nem változtathatunk rajta...

Azután elmondja még Valjeanu vezérigazgató, hogy a kulturközeledést a konsolidáció nagyobb letéményességének tekinti és kijelentette még azt is, hogy a határmenti román szintársulat már februárban megalakul és elkezd működését.

Roppant barátságos. Általában megállapíthatom, hogy Bukarestben legtöbb helyen a kisebbségeket is egyenlőrangú embernek tekintik. A vezérigazgató egészen az ajtóig kísért, ott kezét nyújt és azt mondja nekem:

— Köszönöm...

Ilyet! Ő köszöni. Pedig az intervjual ő adott nekem egy érdekes, fontos és értékes nyilatkozatot... Olyan udvarias volt, hogy én elfelejtettem neki megköszönni a lekötölező szívesességét...

(f. s.)

Országos iparos szövetség

Az ipari és közgazdasági lapokban többször felvetődik az a kérdés, hogy a kézműves iparosság mely országos szervezetben nyerjen képviseletet. Ugyanis több oldalról a már szervezetekbe tömörített iparosság szervezeteit az ipartestületeket tartják illetékesnek arra, hogy közös szövetséget létesítve, országos szervezet legyen, több oldalról pedig a szakmai szindikátusok szövetségeit kívánnák, hogy központba tömörülve, országos szervezetet létesítsenek. A cél mind a két esetben az volna, hogy központba tömörülve, országos szervezetet Erdélyországban több mint 60000 önálló iparos lelket számlolnak, érdekeikben véde legyenek, kívánságuknak pedig országos szövetségben szószólóra találjanak. Régi megállapítás ugyanis az, hogy néma gyermeknek a kija sem érti a szavát és hogy a kívánságok mindenkor csak akkor hallgattatnak meg, ha azokat — az igazságok mellett — egy nagyobb tábor, az érdekeltek egész tömegének képviselői adják elő, illetve kéri.

Eddig a kapcsolt részek kézműves iparossága sehol és semmiben nem talált védelmet, megértést és támogatást. Annál inkább érezzük tehát annak szükségét, hogy végre a kézműves iparosság is megfelelő képviseletet jusszon, mert csak így remélhető, hogy az iparosságra hozott törvények, rendeletek és szabályok olyanok lesznek, melyek az ipar fejlődését szolgálják s annak művelőit nem kényserítik a paragrafusok és szabályok között való bujkálásra.

Legyen hát egy országos szövetség és minél előbb, mert éppen a védelem hiánya folytán iparunk tönkre megy. Nézetem szerint az országos szövetségnek ugy külső, mint belső tartalma, tekintélye s magának a szövetségnek mielőbbi működésbe hozatala akkor lesz jó és helyes, ha az Ipartestületek Országos Szövetségét alkotnák meg, az iparosok. Az ipartestületekben már — akarla, nem akarla — a kézműves és kisiparosok tömörítve vannak. Ezek kebelében az általuk megválasztott képviselők szóhoz jutnak és szűkebb helyi keretek között az ipar menetének irányt szabnak, a fejlődést szolgálják tudják, az akadályokat ismerik s így azokat a célokat és eszközöket is tudni vélik,

MARKOVITS JÓZSEF

Megnyílt! Strada Ciorogariu (Uri-utca) Nyiri-ház. Megnyílt!

Az árak olcsóbbak, mint bárhol.

Kérném a nagyérdemű közönség szives meggyőződését.

melyekkel ezen bajokat orvosolni lehet, ha kellő erő és tekintély állana rendelkezésükre. A testület vezetéseben részt vevő elnökök és előjárók könyveiben tudnak a felett határozni, hogy vajon egy országos szövetségnek mi volna a feladata s ugyancsak már ismerik azokat a hangadó, tevékeny és helyes uton haladó iparos vezéreket, kik egy ily szövetség működését támogatni és ellenőrizni tudnák. Az ipartestületek azok a szervek, amelyek jól lehet a maguk egyesületének fenntartása érdekében is nehezen tudják az anyagi eszközöket előteremteni, de mégis ők azok, kik ösmerik az iparosok teherbíró képességeit, tagjaikra hatással bírnak, hogy ily országos szervezet tagjaivá is legyenek és fennálló hivatali működésüknél fogva, — többé-kevésbé rendszeresen — alkalmazott közegei útján könnyebben és eredményesebben tudná a szövetség fenntartásához szükséges anyagi hozzájárulást, a tagdíjakat előteremteni. Az Ipartestületek Országos Szövetsége, — amint az eddigi cikkekből az érdekelte iparosság már tudomásul vehette, — törvényesen jóváhagyott alapszabályokkal bír és meg is van alakítva Kolozsváron. Hogy eredményes munkát eddig nem fejtethet ki, ennek csak az az oka, hogy Kolozsváron, hol a szövetség hivatala volna, az ipartestületi élet maga is oly bonyolódott és az iparosságra oly annyira káros, hogy nem csak a saját helyközi érdekeit nem képes szolgálni, hanem annál kevésbé az országos érdekeket képviselni. A szövetség jelenlegi székhelye tehát az, hol eredményesebb munkát kifejtteni legjobban lehet, mellette sem lehet. Talán még a szövetség megválasztott tisztikarában is lehet a hibát keresni, azonban erre a tőre nem akarok rátérni, nehogy személyeskedés vállják jóakaratu soraiból. Végül hogy különösebb eredményt a szövetség felmutatni nem tudna, ha az előző két hiba eloszlanék is, az onnan ered, hogy az iparosok egyénenként, valamint a testületek eddig kevés tanujelét adták alkotóképességüknek. Van tehát egy szövetség, melyben az iparosság országos szervezetét és képviselését láthatjuk, csak az itt fent felsorolt három lényeges hibának kiküszöbölésére kell szorítkoznunk. És azt hiszem, hogy ez a könnyebbik oldala a dolognak.

A másik megoldási mód, mely a szakmai szindikátusok útján egy országos szindikátusi szövetség létesítésével kívánna a kérdést megoldani, a nehezebb. Nehezebb, mert maguk az egyes városokbeli szakmai szindikátusok sincsennek még meg, vagy ahol meg vannak is, nehézségekkel küzdenek. Maga a szindikátusi eszmé — jöllehet a romániai törvények ezidőszáránt a szindikátusoknak favorizálják és felállításukat megkönnyítik, — az iparosság előtt nem szimpatikus, mert újabb és újabb elzárkózhatatlanságba kerül. (Meg kell jegyeznem, hogy ezen nézetem nem osztom, mert határozottan tudom és gyakorlatból tapasztalom, hogy a hozott anyagi áldozat mindenkor megteremtette bőségesen a gyümölcsét.) Szervezett szindikátusi tag az ipartestületi tagokkal szemben nem hinném hogy volna azoknak egy huszadrésze, így tehát, amiben leginkább törekedni kívánnak, hogy az országos szövetség taglétszámánál fogva tekintélyes és súlyos legyen, el nem érhető. Hogy képzelhető el az, hogy akkor, amidőn az egyes kézműves és kisiparos a testületi tagdíjon kívül szakmai szindikátusi tagdíjat is fizet, külön még fizessen országos szövetségi tagdíjat is. De tegyük fel, hogy a szindikátusba tömörült iparosság hivatása magaslátán áll és tisztában van azzal, hogy anyagi áldozat nélkül nincs eredmény, állítom, hogy az országos szövetség fenntartására a kevés és szervezet szindikátusi tagok oly nagy országos szövetségi tagdíjat kellene hogy fizessenek, amit elbirnak. De a szindikátusok által alkotott Országos Szövetség, bármennyire elismerem azt, hogy abban az iparosság színe-java volna, nem képviselhetné az erdélyrészi össziparosságot számuk kicsiségénél fogva.

Azt hiszem, hogy érveim elég világosak ahhoz, hogy a vitát berekessze és eldönthesse, hogy mely szervezet legyen az össziparosság országos képviselője. Ez csakis az Ipartestületek Országos Szövetsége lehetne, ha ugyan ezt is az iparosság megnyilvánulása útján az iparosság fenntartani óhajtaná. Eppen ezért, amint azt az Ipt. Orsz. Szöv. alakulási idejében tette, most ismételnem fel kellene hívni nyilatkozattételre az erdélyi és bánsági összes ipartestületeket, hogy kívánják-e, szükségesnek és jónak látják-e, hogy a már létesített szövetség fennmaradjon s ha igen, vagy legalább is a többség mondandó ki, hogy igen, vagy annak fenntartása, új vezetőséggel való ellátása, már a legközelebbi időben

ben oldatnék meg. Eppen az ipartestületekbe tartozó iparosok nagy számára való tekintettel a szövetségi tagdíj igen kicsire oszolna meg s így remélhető volna, hogy a szövetség oly kicsiny egyéni tagdíjért tudna működést kifejtetni, amit az iparosok egyénenként meg sem éreznének. És ezt a tagdíjat mindjárt be lehetne kalkulálni magába az ipartestület tagsági díjába, melyet az ipartestület hivatalnokai rendszeres időközönként a szövetséghez juttathatnának. Pénzbeli hozzájárulás nélkül, tehát amint látjuk, fenntartani és eredményt elérni sem az egyik, sem a másik esetben nem lehetne. A pénzbeli hozzájárulás biztonságát pedig az Ipartestületek útján látom garantálva.

Szólítsa fel tehát a Kolozsváron meglévő, működésében gátolt, de annyira még sem gátolt, hogy a felszólításokat ne tudná eszközölni — vezetőség az erdélyrészi összes ipartestületeket, hogy kívánják-e az Ipartestületek Országos Szövetségét létesíteni, hajlandó-e azért tagjai után évi 6 lei (annyi volt kontemplálva) tagdíjat fizetni, ha igen, belép-e azok nevével és képviselővel, azok teljes számával a szövetségbe. Ha ezen adatok együtt lesznek, a testületek többsége (a testületi tagok számának tekintetbe vételével) a belépés mellett nyilatkozna, hivassék egy új választó közgyűlés, hogy a szövetség élére új vezetőséget, a működési területet, valamint a szövetségi irodát, vezető igazgató személyt jelölje ki és válassza meg. Ezen kérdésnek illetévaló végrehajtásával vélem az iparosság képviselőleté magába foglaló szövetséget létesíteni, melyet remélem az iparosság 90 százaléka is helyesnek és szükségesnek lát és melynek alapján végre mégis elindulhat a szervezet arra az utra, melyet Erdély és Bánát iparossága eddig oly nehezen nélkülözött és melytől helyzetének javulását jogosan és méltán várhatja.

D. L.

LINOLEUM

Románia legnagyobb linoleum, viaszos-vászon, gummiáru, gummikabátok és szőnyegkülönlegességek szaküzlete és gyári főlerakata.

Haas Lipót

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5

Raktárak:

CLUJ, TIMIȘOARA

Mélyen leszállított árak!

Viaszos vászon asztalterítő Lei	80
Prima futó szőnyeg mtr.	97
Legerősebb gyökér futószőnyeg mtr.	125
Ebedlő szőnyeg kétoldalt használható	1060
Linoleum futószőnyeg mtr.	155
Linoleum ebedlő szőnyeg gyönyörű mintákban	800
Egyszínű barna, zöld vagy terakotta Linoleum helyiségek bevonásához 2 mtr. széles, négyzetmtr.-ként	302
Erős bőrvásznak kárpitosok és kocsigyártók részére	185
Gummi kabátok elegáns fazonokban legjobb gummizással	875-től

Nagy választék Ottomán takarókban, ágy garnitúrákban, lábtörők, fall szőnyegek, sár- és hócipőkben, házi és torna cipőkben, mindenféle gummi-áruk, iskolatáskák, celluloid galler és kézelők

Eladás nagyban és kicsinyben

Hölgyek figyelmébe!

Kosztümök és köpenyek legdivatosabb készítése már 800 leitől

Fleisz Károlynál Str. Gojdu 11. (Beöthi Ö.-ut)

! Rendkívüli olcsó! bevásárlási forrás!

RÓNAI & KOHN

kézműáru, női, férfidivat üzlete, Sas-passage Dorian Terrasse feljártal szemben.

000

Gazdag választék: Női- és férfi ruha

szövetekben

gyönyörű fehérművekben, selymek és pongyola szövetek minden elképzelhető színekben

SZÉPSÉGHIBÁIT tökéletesen eltávolíthatja, arcba-jakait, szempilót, szemölcsöt végleg, utónyomok nélkül D. Sternberg Helén kozmetikai intézetében, Mária Királyné (Bémer)-tér 3. l. em.

DIAKEGYENRUHAK 6 SAPKÁK

Az őszi és téli évad kabát- és öltönyezővel ujdonságait valamint bélésárukat a legminimálisabb haszonnal kalkulálva, szigorúan szabott árak mellett, meglepő olcsón árusít a szolidaságáról elismert,

SZÉKELY

posztóáruhaza
Str. Avram I. (Kossuth-u.) 8.

Oriási raktár miatt télikabát, felöltő- és öltönyezőveleinket minden elfogadható árral árusítjuk

Havas és Grünfeld posztóáruház, Str. Avram I. (Kossuth-u.) 8. Címre figyelni!

Nagyvárad legrégebbi szűcs és szőrmearúháza.

Zboray Gyula és Tsa cég

áthelyezve Bulv. Regele Ferdinand 8. (Stepper cukrászdával szemben)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a n. é. közönség szíves figyelmébe.

Valódi **BORSALINO KALAP** ujdonságok 700 Lei **HOLLÓS-nál**

A városi vízdíjakról

Irta: Kőszeghy József.

A városi vízvezeték üzem igazgatóságának ama rendelkezésével szemben, amely szerint az úgynevezett különleges vízdíjakat lényegesen felemelni, az üzletek béré után szedett százalékos vízdíjakat pedig lecsökkenteni akarta, amint előre látható volt, több oldalról hangos észrevételek merültek fel.

A vízvezeték üzemek gyakorlatában háromféle tarifális rendszerrel találkozunk. A vízmérő rendszerrel, amelynek során a tényleg elfogyasztott és lemért vizet közzétes megteríteni a fogyasztó; a férőhelyes rendszerrel, kombinálva különleges vízdíjakkal és végül a lakbér-százalékos rendszerrel, amelyet ugyancsak a különleges vízdíjak egészítenek ki. A férőhelyes rendszer abból áll, hogy a vízhozát mentén fekvő mindenféle helyiséget, konyhát, szobát, előteret, raktár- és üzlethelyiséget évi díjjal terhelnek meg a vízellátás ellenértékéül, de ezenfelül, csakúgy, mint nálunk, meg kell, hogy fizessék a fürdőszobák, vízklozetek és különcsapok díjait is.

Tagadhatatlan, hogy ma a férőhelyes rendszer igazságosabb a százalékos rendszerénél, mert a lakbérjövodelemből eloszása teljesen elfajult a lakberek megköltött része folytán ma ez abszolút igazságtalan.

A százalékos kules további fokozása moró igazságtalanságokat rejtene magában nemcsak a lakberek eloszlásában rejlő aránytalanság folytán, hanem azért is, mert a legdrágább béréket az üzletek fizetik és viszont ezek az üzletek alig fogyasztanak vizet. Az igazságot csak akkor tudjuk némiképp megközelíteni, ha a szabaddá tett üzlethérek után alacsonyabb százalékos állapítunk meg mint a lakásberek után vízdíjkulcs. Nagyon természetes, hogy ezt csak akkor tehetjük, ha az ezáltal elkállo hiányt más úton fedezzük, nevezetesen, ha oda megyünk a fedezetért, ahol a vizet tényleg elfogyasztják. Ezek a helyiségek pedig a fürdőszobák, vízklozetek és különcsapok, mint amelyek a kultúrember életében szükségesek ugyan, de mégis csak fokozott igényt jelentenek a külvárosok apró lakásaihoz képest, amelyeknek nem gyűjtünk egyebet a százalékos vízdíj ellenében, mint egy-egy kutat az udvaron, legfeljebb még egy csapot a konyhában.

Szociális tekintetben ennek a kérdésnek ott van az árnyoldala, hogy a magas vízdíjak a középosztálynak azt a részét is sújtják, mely osztály nehezen fizet. Érttem ez alatt a köztisztviselőket és közalkalmazottakat. Am ezekkel szemben az igazgatóság is kivételt tett, sőt még a javaslatunkon túlmenő kivételeknek is lehetne helye.

Az új gépek beállítása folytán az a helyzet állott elő, hogy lényegesen több vizet tudunk ugyan produkálni, de a Kolozsvári-úti telepen ehhez képest természetesen sokkal nagyobb nyomás ellen kell dolgozni. Míg az év első felében 35 atmoszféránál sohasem volt nagyobb ellenőnyomásunk, addig az új gépek bevezetésével ma már 5 atmoszféra ellen, sőt még ennél erősebb nyomás ellen is kell dolgozunk. Természetes, hogy az energia-fogyasztást ez a helyzet megsokszorozta. A magas nyomás folytán azt tapasztaltuk, hogy míg 1923. évben szeptember hónapban 40.692 kilowattórát fogyasztottak a vízművek elektromos energiában, 1924-ben az új gépek üzembehelyezése óta egy hónap alatt 76.936 kilowattórát kellett elfogyasztani. De míg 1923-ban 1 lei 50 banit kaptak az energia kilowattóját, addig 1924-ben 2 lei 50 bani annak az ára, 4 hó-

A kormány intézkedése a rend fenntartására

Bukarestből jelentik a Rador: A kormány tagjai tegnap Anghelescu közoktatásiügyi miniszter lakásán minisztertanácsot tartottak, amelyről a következő jelentést adták:

A közoktatásiügyi miniszter hosszabb beszédben ismertetette az egyetemek helyzetét és közölte, hogy vasárnapra Bukarestben összehívta az összes egyetemi rektorokat, akikkel meg fogja tárgyalni a rend fenntartásához szükséges intézkedéseket. A megbeszéléseken részt fog venni Tatarescu miniszter is.

Marzescu igazságügyminiszter beszámolt a jassii helyzetről, majd a minisztertanács elhatározta, hogy a jassii bűncselekmény tettesei és értelmi szerzői ellen kimélet nélkül fog eljárni.

nap alatt ez év végéig a többlet energia értéke cca 400.000 leire fog emelkedni. Ha ehhez hozzászámítjuk azt a 600.000 leit, amit a miniszter ur törölt, de amire feltétlenül szükség van, mert ennyivel már tényleg tartozunk a villamosműnek, akkor belátható, hogy az év végéig 1 millió lei követeles lesz a villamosműnek a vízművel szemben.

Mint hogy pedig a villamosmű köteles a szemet, fát, tüzelőanyagot előre megfizetni, nyilvánvaló, hogy ezt az áramköltséget mi a villamosmútól nem vehetjük el, mert ezt a ténykedés annyit jelentene, hogy a villamosmű fogyasztóival akarjuk megfizettetni a vízemelés költségeit. Az üzemesítéseknek pedig az volt az alapelve, hogy minden üzem viselje azokat a költségeket, amelyek az ő kiadásainak fedezésére szükségesek.

A fürdőszobák, a vízklozetek, a különcsapok felemelt díjaiból az évi jövodelem 5.960.000 lei lesz.

A mai tarifa mellett 1.650.000 lei bevételünk van, az előnyünkre mutatkozó különbség tehát 3.850.000 lei, ami egy évnegyedre 962.000 leinek felel meg.

Ha most még ebből levonjuk azt a 2 százalék vízdíjat és 2 százalék csotarnadíjat, amelyet az üzlethérek után el akarunk engedni, akkor kitűnik, hogy csak 717.000 lei negyedévi többlet jövodelemre számíthatunk.

Az igazgatóság tehát a villamosmű egy millió követeleséből csak 700.000 leit fog tudni megfizetni, 300.000 leit kénytelen lesz a jövő évi számlára teherként átvinni. De következők még az is, hogy a laikus oldalról oly sokszor hangoztatott jövodelemfelesleg, csak papíron van. A mérlegünk természetesen aktív lesz, mert a múlt év

A hivatalos lap mai száma közli az igazgató egyetemi tanárok elleni fegyelmi eljárásról szóló törvényjavaslatot, amelyet már a parlament múlt ülésén megszavaztak. Noha a törvény kihirdetése akkor az egyetemi tanács kérésére elmaradt, mert az autonómia megsértését látták abban, a kormány most mégis életbelépteti azt, mert minden eszközzel meg akarja szüntetni az egyetemeken folyó féktelen igazgatásokat.

Bukarestből jelentik: A jassii törvényszék megsemmisítette az idősebb Zalea Codreanu letartóztatásáról szóló határozatot. A határozat ellen a főügyész felebbezést jelentett be a vándtanácshoz.

feljelmán nagy beruházásokat csináltak és azokat készpénzzel ki is fizették; de pénzfőlölegünk egy árva bani se marad, ellenben deficit, az lesz szépen.

Lássuk most azt a kérdést, nem lett volna-e célszerű, ha a különleges díjakat érintetlenül hagynánk és csak a százalékos díjakat emelnénk. A nyers házberjövodelem évenként 37.000.000 lei. Ebből egy negyedévre 9.111.000 lei esik. A negyedévi egy milliót csak úgy hozhatnám elő, ha a lakbért további 12 százalékkal terhelném.

Felvehetjük a kérdést, hogy miért nem osztom el ezt a milliót terhet néhány esztendőre? Azon egyszerű okból, mert a pénzre azonnal szükség van. A villamosműnek a fát meg a szemet, amellyel bentünknek ellát, azonnal fizetni kell. Arról pedig, hogy kölcsönt vegyünk fel magas százalékra s a jövő évi üzemet azzal is terheljük, szó sem lehet; de ha lehetne is erről beszélni, kérdés, hol vesszük azt a milliót kölcsönt?

Más jövodeleml forrásokat, vagy más rendszereket ez idő szerint s a közel jövőben igénybe venni nem lehet. Nekünk szabályrendeletünk van, attól nem térhetünk el s csak annak keretén belül operálhatunk. Egészen másként áll a kérdés, ha azt vetjük fel, vajjon megértettek-e a viszonyok arra, hogy a tarifa-rendszer alapján revízió alá vegyük. Erre azt felelhetjük, hogy 1924. május 1. óta, amióta a lakbérjövodeleml alap nagyon szélsőséges eltéréseket mutat, lehet beszélni arról, hogy a férőhelyes rendszert vezessük be. Ezt mi jól tudjuk s a költségvetés tárgyalása során ez irányban javaslatot is fogunk tenni az új rendszer előmunkálataira. Az admi-

APOLLÓ MOZGÓ

1924 november 1 és 2-án, szombat és vasárnap

AMERIKA LÁZBAN

Hatalmas kalandororáma 6 felvonásban.

A főszerepben a legügyesebb amerikai akrobata színész: **Hudini** a bilincstörő. — Ezt megelőzi:

Sehonnai Miska, mint hős

2 felvonásos vígjáték.

A NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!
GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában Bulv. Regele Ferdinand 5
vörönk egyenes kívánságára meghosszabbították, hogy ezen kedvező alkalmat mindenki kihasználhassa. — Túlhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi- és gyermekcipőket minden elfogadható árral elárusítjuk. — Wimpaslingi hó- és sárolpők legjobb minőségben.

nisztrációs rendszer teljes átdolgozása azonban el fog tartani egy fél évig is. A rendszernek szembeállítására akkor kerülhet csak a sor, amikor az adatok fel lesznek dolgozva.

A vízmérő-rendszert, sajnos, nincs módunkban életbelepíteni. A legkisebb vízmérő óra ára ma 68 svájci frank, vagyis közel 2400 lei. Ezt a vízmérőt még fel is kell szerelni, esetleg aknába kell tenni úgy, hogy egy-egy vízmérő óra körülbelül 3000 leibe volna a fogyasztónak. Ha csak ezzel a legkisebb vízmérővel számolunk is, körülbelül 10.000 fogyasztót számítva, a vízmérők bevezetése ma 40 millió lei kiadást okozna a város közönségének. Ez oly lehetetlenül magas összeg, amelyet a mai viszonyok között el kell vetnünk a kombinációból.

Nagyon csodálódik, aki azt hiszi, hogy a férőhelyes rendszerben majd a lakosság nagy tömege kevesebbet fog fizetni. Csak az üzlethelyiségek és a drága lakások bérleti foglalkozásának kevesebbet fizetnek, akik ma igazságtalanul túl vannak terhelve. Ellenben az alacsony közép lakbért fizetők lényegesen magasabb díjat kell, hogy fizessenek, mint ma a felemelt fürdőszoba etc. díjaival együtt fizetnek.

Elmaradhatatlan a közel jövőben a töcsőrendszer kiváltása a Ferdinánd király tölgyerdőn, a Sztaroveszky-utató, a Pray György-utcaig, mert a 25 év előtti keskeny kis csővel nem tudjuk az állomást és a hegyet táplálni. Ki kell lökni az öreg gőztelepet is, mert a kazánjai már veszélyesek, mert ezeken az öreg masinákon nagyon drága a termelés. De mindezekről utasítva a költségek díjainak mostani mérvű emelése nagyjából részben a 600.000 lei költségvetési hiány fedezésére szükséges, csak kisebb részében, 400.000 lei erejéig, kell a folyó üzemi kiadásokat pótolni. Így hát a jövő költségvetési évre ekkora emelésre valószínűleg nem is lesz szükség. Minthogy egy fél év alatt az új tarifa rendszert be is lehet vezetni, a most kért díjakra legfeljebb a jövő évi május 1-ig, összesen két évnegyedre lehet csak szükség. A fürdő, a klozett és a mosdó díjainak hozata egy-egy negyedévre összesen 660 lei lenne. Az üzemi biztonságáért a csekély tehertöbblettel szemben igazán olyan magas érték, hogy ez a kis áldozat számba se jöhet.

Mindezekből következik:

1. Az üzemeltetés javaslata a hiány fedezetének előteremtésére szükséges és elkerülhetetlen.
2. A különleges vízdíjak emelése üzemgazdasági, legális és szociális oldalról feltétlenül helyt álló és más megoldás a jelenlegi körülmények között nem kínálkozik.
3. A lakbér-százalékok további emelése abszolút igazságtalan, sőt a taxákról szóló törvény szellemével ellenkező; ahhoz nyilván tehát nem célszerű.
4. A szabályrendelet pénzügyi részének revíziója előtt másféle finanszírozási mód igénybe sem vehetünk.
5. A lakberek óriási ingadozása folytan most már aktuális a szabályrendelet revíziója és a lakbér-százalékok helyett a férőhelyes rendszer bevezetése.
6. A jelenleg javasolt változtatás csak egy fél évig fogja sújtani az érdekelteket, így hát végeredményben az esedékes differenciák számszerű összege nagyon csekély.
7. Ha a mai rendszer helyett a férőhelyes rendszert vezetnénk be, akkor a magas lakbért fizetők terhe lejjebb szállának, de az átlag-lakbért fizetők többet fognak fizetni, mint ma, mert a teher egyenletesen fog eloszlani.
8. Az üzlethelyek túlterhelésén a mai rendszerben csak úgy lehet segíteni, ha az

üzletek bérleti alacsonyabb százalékos díjat fognak fizetni.

9. A javaslatba hozott különleges díj-emelés tehát, mint elkerülhetetlenül szükséges és átmeneti jellegű üzemi intézkedés, szakszerű alapon bírálva, helyes, okos és igazságos.

Mindezekből méltóztatnak látni, hogy elsőrendű éccákkal bőven el vagyunk látva. Lehet, hogy másnak más a felfogása a fedezet előteremtésének módjai felől. Meg vagyok arról ösztönözve győződve, hogy az én álláspontom, úgy üzemvezetői, mint általános emberi szempontokból a leghelyesebb. Humorosan találom, mikor egyesek magyarázatni kívánják nekünk, hogy hol lakik a kultúra; hogy antiszocializmus, sőt hygiene ellenesek vagyunk. Auszetipelt mi vagyunk azok, akik ennek a kis hygiénának a derékcsézt ide liferáltuk. Am tessék leszerelni ezt a javaslatot, ahogy tessék, de azt a bizonyos egy milliót is tessék kikritizálni a fogyasztóközönség zsebéből és pedig minél sürgősebben. Mert, aki azt kívánja, hogy a vízszolgáltatás primissima legyen, de fizetni aztán ezért ne fizessünk semmit, az körülbelül olyasvalamit akar, mint aki az örök mozgonyt, vagy az aranycsinálást akarja kitalálni.

Nagyváradd eddig arról volt híres, hogy itt mindig rendben voltak az üzemek, itt mindig volt víz, mindig volt világítás, mert a közönség végeredményben mindig elővette a jobbik eszét és belátta, hogy az üzemi szükségleteket a reális szükségletek megfelelőleg fedezni kell. Kritikus és zavargó ellentétes álláspont is mindig akadott elég: édes Istenem, valamiből csak élni kell. Amikor azonban a felelősségről, az üzembiztonságról, a teljesítményről, az energiáról van szó, akkor ne az olcsó népszerűséget, hanem a lehetőségek reális bázisait kell keresnünk. Az üzemvezető reális készségét ügyvédi rabulisztikával nem lehet pótolni. Ezért nem imponálnak nekem az augurók. Mert a sasok elrepülnek, de a deficit, az kérem itt marad.

* Borsalino kalapok „Antica Casa” a legjobbak egyedül Lengyelénél.

MA

**szombaton
selyem-maradék
vásár**

a Heimann-kertben.

Bejárat a sárga lobogónál.

Barna Jenő.

Udvardy Ignác gyűjteményes kiállítása

Ma már nem ritkaság a szép kép, mint ahogy nem ritkaság a szép vers, a szép nő anélkül, hogy maga a szépség, mint domináns elem lenyűgöző értéként jenne számba. Ez az a szép, ami stilisztáink szerint érdek nélkül tetszik. Az igazi szép több, mint tetszés. Az igazi szépség megragad, forrósít, pillanatnyilag megbénít, mindig váralan és rázuhanás-szerűen hat. Az a többet, ami a megjelenés szépsége és a megállító szépség között van: az egyéniség varázsa.

Udvardy Ignác képei nemcsak szép festmények olajban és pasztellben, amilyenből ezernyi van. Udvardy egyéniség. Ő is és a képei is azok, egyéniek, Udvardy-festmények. Mások, mint a többiek. Többek, mint a mások, különök. Flórája egy egyszerűsített lélek kedves derűjét leleli. Ez a hangulat lengi be tájait, mint a reggeli nap kintáló sugarai. Udvardy impresszionista, állít a hegy, a fa, a házak formáin. Égnek az ultramarint szereti, azt a kéket, ami nem a levegő sűrűsége, nem is a tenger, ég. Távoli, rejtélyes drapéria, mely eltaras egy ismeretlen világot. „Este a hegyek között”, szálló árnyak festik át a kálidos formákat öltő növényeket, borókák-bokrok tán, vagy valami mesebeli táj káprázata.

Udvardy Ignác jórészt Nagybanán, Felsőbanán festette a „Helikon”, ma, szombaton délelőtt megnyitja kiállításán kiágakot képeit. A meleg 10-napi, néha egészen bizarr színpompáig szülített festmények magukhoz vonják a nézőt, aki a halván egyenlány festmény mindegyike előtt őszinte érzéssel adózik. Udvardy Ignác már hozott meglepetéseket és azok közül való, akik a művészi szempontok igaz keresői és nem restelnek utjukon egyre továbbhaladni. (bl)

Rejtélyes körülmények között halt meg egy pap Érmihályfalván

Nem mindennapi ügyben kezdett nyomozást az érmihályfalvai csendőrség.

Szabó Sándorné kétes hírű kis szállodájában, amelyet azonban inkább találkahelynek használtak, a csendőrség halva találta Tesiedan Stefánt, a szatmárnémeti Csornaköz közvesz gőrgő, katolikus lelkészét. Az ágy, amelyben Tesiedan fektött, vérrel van borítva, de csupa vér a szerencsétlen ember ruháján és az area is és a lábain kék foltok, ütés nyomai láthatók.

A csendőrségi nyomozás megállapította, hogy Tesiedan vasárnap hajnalban érkezett Érmihályfalvára. A vasuti vendéglőben bort ivott és a vendéglős fizetését látta, hogy 18–20 ezer lei volt nála. A szállodában szobát vett ki, de délután kifizette a szobát és a Szabó Sándorné lakásán vett ki egy szobát.

Szabóné szerint itt rosszul lett. Előbb a nevét sem akarta megmondani. Azután orvost is hívtak. Tesiedan vért hányt és meghalt.

Homályossá teszi a körülményt az a rejtélyesség, amivel a szerencsétlen ember körülvette magát. Viszont a csendőrség letartóztatta a halál pillanatában a lakásban tartózkodó Szabó Sándornét, Ficz Irma nagyváradi munkásnőt és Csira Kálmánt. A letartóztatásra az adott okot, hogy a Szabóné holmijai között megtaláltak Tesiedan pénztárcáját, amelyben azonban az iratokon kívül csak 1200 lei volt.

Orvosi vélemény szerint a halál oka gyomorfekélyből keletkezett belső vérzés volt.

A rejtélyes ügy vizsgálata még tart és addig nem lehet megállapítani, hogy a szerencsétlen ember halála büntényi következmény-e, vagy a betegsége okozta azt.

OLCSÓ CIPŐ-HÉT!

15% engedménnyel

Egyes párok valamint raktáron levő saját gyártmányu legújabb divatu női cipőket bocsájtom eladás alá, míg a készlet tart. Egyes párok minden elfogadható árban. Str. Nic. Jorga (Zöldfa utca)

Ermihályfalváról telefonálják, hogy a boncolás, melyet dr Nistor Virgil királyi ügyész és dr Palánkay Károly vizsgálóbíró jelenlétében megejtettek, kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy

nincs szó gyilkosságról.

A lopás vádja azonban továbbra is fennmaradt Szabóné ellen.

Nem tudta még tisztázni a vizsgálat azt a körülményt, hogy mit keresett a pap Ermihályfalván és dacára, hogy tudta, árt neki, mégis literszámba itta a bort.

Nistor ügyész utasítására Szabóné lakásán alapos házkutatást tartottak, azonban minden pozitív eredmény nélkül.

A pap holttestét koporsóba helyezték. Most a táviratilag értesített hozzátartozóit várják, akik Csornaköz községbe fogják elszállíttatni.

Rablótámadás Románapátiban

Vakmerő rablótámadás tartja igazságonban Románapáti község lakosságát. Palos Caciara a nagyürögdi erdőőr fia, aki már több rablást követett el, most megint hallat magáról.

Románapátiból telefonálják, hogy szerda este 6 és 7 óra között a Nagyváradról Románapátiba haladó szekereket vakmerő rablók támadták meg.

Egy szekeren három apátii földműves tartott hazafelé, amikor egyszerre egy bokorból három alak ugrott elő. Kettő a lovak kantárját fogta le, a harmadik pedig fegyverrel a levegőbe lőtt, azután a kocsi-ban ülőket támadta meg:

— Pénzt, vagy életet!

A megrémült emberek minden pénzüket odaadták. Szász Jánostól 490 lei- és Kocsbán Floriántól 1090 leit raboltak el. A Kocsbán zsebében egy üveg rum volt. Ezt azonnal elvették és megitták. Azután útnak eresztették az első kocsi-t.

Kétszáz lépésnyire az első kocsi-tól jött egy másik kocsi, amelyen Veres Teodor apátii kocsmáros jött. Ennél

tízezer lei készpénzt találtak a rablók és a kocsmáros az egyik rablóban felismerte Palos Caciara-t.

Nem merete azonban a nevén szólítani.

Costüm, kabát, ruha és bluz szövetek

Pelüschök, bársonyok. Angol férfi öltöny és kabát szövetek, belés és selyem árúk, flanell és bar-chentek, nagy választékban.

Olcso szabott árak!

Czillér Imre nagyáruházában.

mert attól félt, hogy akkor az elvetemült rabló kivégzi.

Amikor a rablók látták, hogy mincs több pénzt, amit elvehetnek, még egyszer a levegőbe lőtt Palos, azután útjára engedték a második kocsi-t.

A károsultak azonnal jelentést tettek a csendőrségen. A nyomozást megindították, de eddig semmi eredmény sincs.

Sulyos támadás egy kolozsvári újságíró ellen

Kolozsvárról jelentik: Tegnap György Ernő a Keleti Újság munkatársa a kolozsvári Str. Regina Maria egyik háza előtt egy hölgygel beszélgetett. György Ernő felé egy katonatiszt közeledett s anélkül, hogy György megszólította volna lovagló-pálcájával György arcul sulytotta. György Ernő, amikor meglepetéséből magához tért azt mondotta a katonatisztnek hogy őt valószínűleg mással tévesztik össze, ő György Ernő, a Keleti Újság munkatársa.

Ezekre a szavakra a katonatiszt azzal a kiáltással, hogy „lesz még Ön az Ellen-zéknek is munkatársa” a földre tiporta György Ernőt s ebben a pillanatban a katonatiszt kíséretében levő közkatona válláról lekapta szuronyát s azzal György Ernő felé döfött.

A szúrás a György társaságában levő hölgy parirozta, György azonban így is sérülést szenvedett. Ezután a katonatiszt az összecsendült járőreket elől eltűnt.

György ügyében az újságírók testületileg fentjártak. Por Danilla hadtestparancsnoknál és előtételt kértek kartársukon esett sérelméért. A dologban a legérdekesebb az, hogy Györgynek fogalma sincs arról, hogy miért és kitől érte az inzultus.

ÚJ DONSKÖK

* LAPUNK legközelebbi száma Mind-szentek ünnepe miatt kedden, a rendes időben jelenik meg.

* Reuniunea Femeilor Romane din Oradea-Mare, arangeaza, ca si in trecut, acum Dumineca, in 2 Noemvrie a. c., d. m. dela 5—9 ore un ceaiu dansant in sala mare dela Prefectura judetului, pentru ajuto-rarea copiilor saraci. Pretul de intrare, primind ceaiu si prapituri, e de persoana 30 lei. Muzica militara va distra ge publicul. Doamnele din Reuniune sunt rugate a contribui cu prapituri.

* Halottak napja az idén — tekintet-tel a vasárnapra — hétfőre, 3-ára esik. Épen erre való tekintettel a szokásos kivi-lágítás s az ezt követő ájtatosság nem ma, szombaton, — hanem holnap, vasárnap délután, illetve este tartják meg minden egyes kath. temetőben és plébániai tem-pomban.

* Távirat a gyermekeknek! Jó kislá-nyok és kisfiúk holnap, vasárnap szívesen látlak benneteket délelőtt fél 11 órakor, hogy megnézhesétek, hogy játszottam én a legnagyobb szerepemet, a „Fiaskám” ci-mű gyermekdrámában. Feltétlenül várlak benneteket a Dorian-filmszínházban: Jac-kie Coogan.

* Törökvés—Szatmári Törökvés va-sárnap fél 4 órakor; bíró Balogh, előzőleg fél 2 órakor NAC—Bihorul bajnoki mér-közések lesznek a Rhédey-sporttéren. Bi-ró Kiss Kálmán. Az őszi szezon egyik leg-izgalmasabb napja lesz a vasárnapi, mert a szereplő csapatok, kivéve Szatmárt, egy-más mögött állnak a bajnokságban.

* A Takarékoság segély- és takaré-k-szövetkezet értesíti t. tagjait, hogy üzleti helyiségét Szalárdi-utca 4. sz. alól a Ri-toók Zsigmond-u. 1. szám alá I. emelet helyezte át.

Prihoda Vasa

a csodahegedűs november 13-án hangver-senyez. Jegyek a Musicában.

* Tea-estély a hadiárvák fölsegélye-zésére. A hadiárvák javára november hó 9-én gazdag programmal egybekötött tea-estély lesz a Katholikus Körben. Százhar-minc hadiárva ellátásáról, gondozásáról van szó és tekintve a mai sulyos viszonyo-kat, a társadalom egész egyetemének segít-ségét, áldozatkészségét kell igénybe venni és mert a legnemesebb altruisztikus célok-ról van szó, hihetőleg ez a támogatás nem is fog elmaradni. A hadiárvaház női veze-tősége, dr Zigre Miklósné elnöknő veze-tésével és irányításával páratlan agilitást fejt ki, hogy a november 9-iki teaestély minél fényesebben sikerüljön. A nagyszerű program ismertetésére legközelebb vis-zsatérünk.

* Papszentelés. November 2-án, vasár-nap reggel fél 9 órakor szenteli áldozópap-pá Bjelik Imre püspök apostoli kormány-zó Mersdorf Jenő csanádgyházmegyei szerpapot. A papszentelés a róm. kath. székesegyházban levő Szent Szív kápolná-ban lesz fényes papisegédlettel.

* Órás, aranyműves és ékszerész ipa-rosok gyűlése. Felkérjük az Ipartestület kötelékébe tartozó összes órás, aranymű-ves és ékszerész iparosokat, hogy f. hó 2-án, azaz vasárnap d. e. fél 10 órakor az Ipartestület helyiségében közgyűlésre tel-jes számban megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Elnökég.

* Gyászünnepe Gyáslner Móse emlé-keztére. Vasárnap 2-ikán d. u. 3 órakor Szacs-vay-utca 2. sz. alatt a Jeruzsálemben most el-hunyt Gyáslner Móse volt kolozsvári főrabbi emlékeztére gyászünnepelel tartatik, amelyre mindazokat, kik a megboldogult iránti kegye-lüket megjelenésükkel leróni akarják, szívesen látja a Ceire Mizrahi vezetősége.

Nagyságos Asszonyom!

Ha különleges nőidivatárura

selyem, csipke, szalag, bár-sony és nőruhadiszekre van szüksége, ugy azt kizarólag a

Szilágyi-cégnél

Bul. Regele Ferdinand
3 sz. szerezheti be.

Divatújdonságok
naponta érkeznek.

Kabátra való selyemujdon-ságok nagy választékban

* **V. Pollermann Aranka** hegedűművésznő itt ünnepli meg művészi pályafutásának 10 éves jubileumát. Nehány lelkes híve spontán elhatározásából megszületett az idea, hogy a város lakai között élő, minden művészi megnyilatkozásánál is szerény és bájos művésznőt egy ezüst babérszorosúval megajándékozzák. Néhány nap alatt az „Emlék-album”-ban több százra merő aláírás és ezen aláírók adománya lehetővé tette, hogy az eszme valósággá valjon. Ma a babérszorosú már készen várja a megjutalmazandót. A november 8-iki jubileumi hangverseny szép dátum lesz városunk kulturéletében és ezen a napon tanúságot tesz a város zenei kultúrájára kedvező közönsége, hogy az igazi művészi értéket, aki a városban letelepszik, nemcsak szereti, elismeri, hanem meg is jutalmazza. Aki világhírű művészek műsorait elő precizitással és eragadóan képes előadni, mint V. Pollermann Aranka, annak nincs szüksége a reklámnak olyan túlzó eszközre, amit néhány ugrynevezett világhírű művész sokszor igénybe vesz. A város egész zeneszerető közönsége nagy melegséggel várja a jubileumi ünnepséget, amely meiót megnyilatkozása kell, hogy legyen annak a szeretetnek és becsülésnek, ami a művésznőt Nagyváradon körülveszi. A jubileumi ünnepély programját legközelebb közölni fogjuk.

* **Gróf Struensee Nagyváradon.** Illusztris vendége lesz Nagyváradnak hét-főn, kinek az érkezését Nagyvárad közönsége kivétel nélkül nehezen várja. Mindenki kíváncsi az illusztris vendégre, mert a külföldi sajtó is hetek óta foglalkozik a névével. Négy napig fog Nagyváradon tartózkodni és ezen rövid idő alatt csupán a Dorian-filmszínházban lesz látható, hol a „Nép barátja” című filmnek a főszerepét alakítja.

* **Fischer Ervinnek síremléket állítottak tisztelői.** Az a nagy vesztés, mely Várad zenei társadalmát érte Fischer Ervin halálával, egyre érzékenyebben érezhető. Fischer Ervin tisztelői sírkövet állítottak a korán elhunyt művésznek az olasz-i temetőben lévő sírján. A gyönyörű síremléket vasárnap délután 4 órakor gyászúnnség keretében leplezik le.

* **Felhívás a cipésziparosokhoz.** Felkérjük mindazon cipésziparosokat, akik az alakítandó cipész értékesítő szövetkezetben részt akarnak venni, hogy részvények jegyzése érdekében, valamint a megalakulás céljából f. hó 2-án, azaz vasárnap d. e. 9 órakor az Ipartestület helyiségében közgyűlésre okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* **Egyetértés vasárnap d. e. 10 órakor a Kath. Körben választmányi ülést tart.**

* **Kultürest.** Vasárnap, nov. 2-án d. u. 5 órakor a Cercul Militar-ban a Cele Trei Crisuri és az Ateneul popular kultur-délután rendez. Bogdan Jonescu tanár „A demokráciáról” címmel tart előadást, azután gazdag művészi program következik: Beethoven trio, játszik Nicu Natalia, Bacalogh ezredes és Popescu Al. Beléptidj nincs.

* **Náthánál a Kaiser Borax öblítés.** Biztosan hat — azonnali könnyülés.

Vászon, Schiffon, Fehérnemű

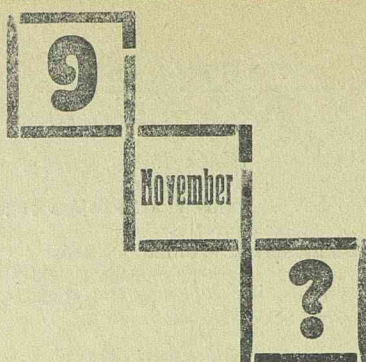
Asztalművek, Ke-lengyék, Függöny, ág és asztalterítők Hencsértakarók, Paplanok, Linoeum

Szőnyeg, Perzsa szőnyeg gyártás

Perzsa fonalak, csomózó, felvető és leszövő fonalak. Eladás nagyban és kicsinyben

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában, Piața Unirii Szt. László-tér

* **Gyermekmatiné a filmszínházban.** Vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel ifjúsági előadás lesz a Dorian-filmszínházban, mérsékelt helvárakkal. Műsorra kerül „A fiacskám” Jackie Coogannal a főszerepben. Egy amerikai kivándorló születőit elszakadt gyermeket szemlélve meg a világhírű zseniális kis Jackie, aki New-yorkba kerül és a felhőkarcolók városában kerül az élet forgatagába. Helvárak a következők: Páholy 25, zssölve 20. támlás-szék 15. Zártszék 10 lei.

* **Vidéki tisztviselőnek és tisztviselőnek is élvezik a kedvezményes olcsóbb árakat Rimanóczy-utcán Kertész női divatszövet, posztó és vászonárak Reklámüzletében.**

* **A legnagyobb siker a Porcellánkiállításban** abban van, hogy rég nem látott jó minőségű porcellánok és üvegek kerültek elő olyanok kezeiből, akik maguk sem tudták, hogy értéket képviselnek a tulajdonukban levő tárgyak. Olyan alt-wiem és meissen csészék, tányárok és poharak kerültek fel a Csarnokba, hogy a szombatra összeállítandó eladó kollekció minden érdeklődő csodálkozását fogja kiváltani. Ezekből a tárgyakból szombat előtt nem ad el a Porcellánkiállítás rendezősege.

* **Idéges embereknél és lelki betegek-nél az enyhe Ferenc József keserűvíz jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.**

ITKA...ITKA.

(A mozgósínházi titkárok dalosversenyén első díjat nyert költemény.)

Higgye el szép Ilus, Erzsike, Margitka.
A Dorian-film mind nagyszerű, szép, ritka!
Soha nem kíséri a közönség szitka,
Akár Bella Donna vagy Aranykalitka.
Mind remek film, de még jobb „A holnap titka.”

* **Magyarbarátsággal vádoltak meg egy nagyváradi gör. katolikus esperest.** Anadról jelentik: Az Aradon időközben megszűnt Glasul Satelor című időközi lapban éles támadás jelent meg Maior György akkor aradi, jelenleg nagyváradi gör. katolikus esperes ellen. A Glasul Satelorban Micu Demeter azt írta az esperesről, hogy magyarbarát és románellenes magatartást tanusit. Maior beperelte Micu-t az aradi törvényszék 5000 lei pénzbírságra, vagy husz napi elzárásra ítélte rágalmozás miatt a cikkíró.

* **Tánciskolai értesítés.** K. Ficzer Ilus tánciskolájában szombat este 9 órakor összegyűlkölő kolon. Vendégeket szívesen látunk.

* **Az iskolák látogatása miatt, aki még nem látta a porcellán-kiállítást, jól teszi, ha szombat vagy vasárnap látogatja meg. Az új szerzemények eladásra kerülnek.**

* **Weisz Jenő zöldfa-utcai cipőkereskedése 10 év óta áll fenn, áruival minden tekintetben a közönség teljes meglegedését vívta ki és különösen női cipő áruai a legnagyobb közkedveltségnek örvendenek.** Gyári üzeme ez év június havában létesült és Ocsay Viktor előnyösen ismert szakember vezetése alatt elsőrangú szakmunkásokkal működik. Kizárólag kézzel varrott női luxuscipőket készít a legutolsó francia divat szerint. Nagyszerű gyártmányai a Kereskedelmi Csarnok kiállításán is általános feltűnést keltettek. Jelenleg alkalmat óhajt nyújtani a hölgyközönségnek, hogy

meggyőződést szerezzen, cipői elegáns és kiváló minőségéről, ez okból olcsó hetet rendez és árából 15 százalék engedményt nyújt. Gyártmányaiért a legmesszebb menő garanciát vállalja.

* **A nagyszalontai „Kereskedők Köre” az ujonnan átalakított és berendezett helyiségeinek megnyitása alkalmából 1924. évi november hó 2. napján délután 6 órakor a Központi-szállóban lévő helyiségekben diszkozyűlést tart. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó, tartja Lakatos Gyula elnök. 2. A kör működésének ismertetése. előadja dr. Glück Áron. 3. A kereskedelmi egyesületek működése és célja, előadja dr. Fried János, a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok titkára. 4. A helybeli piac gazdasági helyzete, ismerteti dr. Hadházy Kálmán. Az elnökség.**

* **Gummi haszfűző és trickó melltartó modellek** Kesztenbaum Juliska fűzőtermében. Ferdinánd király (Rákóczi) ut.

* **Özv. Stern Rezsőné** Str. Avram Iancu 16. (v. Kossuth-u.) babakelengyék és gyermekfehérnemű különlegességek.

* **Ha meggyőződött, úgy ismét keresse fel a Fecske cipőáruházat, mert gyermekeinek jó és olcsó gyermekcipőt csak ottan vehet.** Zsigmond és Adler Str. Nic. Jorga (Zöldfa) 8. szám.

* **Tánciskolai értesítés.** K. Ficzer Ilus tánciskolájában vasárnap d. u. 4 órakor és este 9 órakor összegyűlkölő kolon. Vendégeket szívesen látunk.

* **Leipzigből ismét érkezett nagymennyiségű szörmeáru** Leichner szűcs Str. Ciorogariu (Uri-utca) 4. szám.

* **Aszódinál Sas-palota tea-rum literje 30 lei, új termései teák és kávék érkeztek.**

* **Eredeti francia női antilop keztyűk** minden színben 320 lei. Bőrkeztyűk elsőrangú minőségben 250 leittől az Old Englandban.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* **Meinl-féle pergelt kávé naponta frissen kapható csak a Wurst-cégnél** Reg. Ferdinánd-uton.

* **Pierrot-csokoládé** a Capsa S. A. R. kitémő gyártmánya.

* **Börkabát a legszebb, a legjobb** Leichner szűcsnél Str. Ciorogariu (Uri-utca) 4. szám.

TŐZSDE

Zürich, október 31. Nyitás. Berlin 10 0-123 fél, Newyork 519 háromn., London 2350, Páris 2720, Prága 1550, Budapest 0.0068, Bukarest 292 fél, Bécs 0.0073 háromnyolcad.

Bukarest, október 31. Zárlat. Devizák: Páris 940, London 806, Newyork 178, Róma 780, Zürich 34 egyen., Bécs 25 egyen., Prága 532.

Zürich, október 31. Zárlat: Berlin 10 0-123 fél, Amsterdam 204 háromn., Newyork 519 háromn., London 2350, Páris 2715, Milánó 2255, Prága 1550 Budapest 0.0068, Belgrád 752 fél, Bukarest 292 fél, Varsó 99 háromn., Bécs 0.0073 háromnyolcad.

Szombaton a porcellánkiállítás új szerzeményei mind és minden áron eladásra kerülnek

E kiállítás legnagyobb sikere az, hogy olyan elsőrendű porcellánokat és üvegeket csalt ismét napvilágra, amelyeket a repatriálásuk óta nem láttak.

ÚJ KÖNYVEK a Hegedűs Kölcsonkönyvtárban

Az augusztusi katalógus megjelenése óta a kölcsonkönyvtár a következő új műveket szerezte be:

Aréubasev: Végsőponton	2317
Alorge: Tözsde ura	2344
Biró Lajos: Amor és Psyche	2241
Bettauer H.: Bánatos ucca	2312
Beniczky: Családi hagyomány	2318
Beldi J.: Intermezok	2368
Berde Mária: Haláltánc	2374
Berezik: Hogy született a szerelem	2993
Bródy S.: Jegyzetek a szerelemről	2394
Bródy Sándor: Ezüst kecske	2315
Bonsels: Erős az evangélium	2362
Boroughs: Tarzan visszatérése	2349
Cherbulicz: Csókás tanyá I. II. 2355 AB	
Courths-Mahler: Tied vagyok	2248
— Tengerszem tükre	2319
— Anyai szív	2320
— Pérfi sorsa a nő	2383
— Kata házassága	2382
J. Conrad: Félvér	2343
Csermely Gy.: Mantovai jóslat	2242
Csehov Antal: Semmirekellő halál anyai	2008
Csehov Antal: Párba	2357
Dickens: Nagy várakozások I. II. 2272	
Dosztojevszkij: Karamazov testvérek 2277 A B C I—III.	
Dosztojevszkij: Játékos	2293
Erdős René: Borsóhercegnő	2251
Eschstruth: Lengyelvér	2308
— Örök ifjúság	2321
Elvestad: Hiena	2401
Farkas Pál: Egy tanár jegyzetei	2279
— Az utolsó menüett	2395
Fay András: Attila	2375
Flaubert: Három mese	2271
— Két ujkori Don Quixote 2358 I-II.	
France Anatole: Clio	2297
— Abeille	2380
Firenzei: Szerelmi szép históriák	2270
Fogazzaro: Szent	2290
Forró Pál: Abrándkergetők	2366
Földi: Mámorások	2296
Gobineau: Parasztlázadás	2291
Gogoly: Holtlelkek	2316
Hamsun K.: Éhség	2305
Haukland: Oljörög	2393
Hauptmann: Thiel pályao	2304
W. Hauf: Mesék	2345
Heltai Jenő: VIII. Emánuel és kora	2295
— Fanulyi Hotel	2294
Homer: Odüsszeia	2292
Hugo Victor: 1793	2311
Heimburg: Gertrud hozománya	2307
— Másik	2306
Jókai Mór: Szerelem bolondjai	2310
— Lélekidomár I-IV. A B	2337
Karinthy Frigyes: Tanár ur kérem	2249
— Hogy kell bánni a férfakkal	2250
— Gyilkosok	2298
— Vitéz László színháza	2386
Kálnoki: Igen Cenci	2387
Kuprin: Párba	2351
Laczkó: Noemi fiai	2402
Larsen: Bolcsék köve	2281
Leblanc: A diadém-ügy	2269
Level M.: A névtelen sziget	2342
Leroux: Feketeruhás hölgy parfümje	2371
Lehne: Egy sebzett szív	2388
London Jack: Kóbor esillag	2246
— Hold völgyében	2247
— Alaszka Diana	2309
— Eden Martin I-II A B	2346
Lovik K.: Préda	2396
Maeterlinck: Bölcsesség és a Végtet	2327
Mathers: Mignon	2326
Marguerite: Vanitas (német)	2406
Maupassant: Versel és első novellája	2244
— Napsütésben	2299
Mann Thomas: Fiorenza	2381
Marlit: Bagolyvár	2322
— Gizella grófnő	2323
— Második feleség	2324
— Tisztartók szolgálója	2325
Mereskovszky: Első Sándor	2276
— Vele vagy ellene	2313
Mikszáth: Lohinai fű	2278
— Noszty fiu este 1591 A B	
— Szelistey asszonyok 2353	
— (Folyt. köv.)	

„Az olvasó leányok izlését csak egy új társadalom változtatja meg”

Egész cikksorozatban foglalkozott a Nagyvárad azzal a kérdéssel, mit olvasnak s mit kellene olvasniuk a fiatal lányoknak? A kérdéshez hozzászólások megszámlálhatatlan tömegét kaptuk, amiből azt a következtetést vonjuk le, hogy a probléma nagyobb tömeg érdeklődését váltotta ki. Kissé készen érkezett hozzánk az itt következő levél, mégis leadjuk, mert írója meglepő intelligenciával s relative új felfogással szól hozzá az olvasás problémájához:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Hetek óta figyelemmel kísértem azokat a véleménynyilvánításokat, amelyek máig az Ön újságjában olvasnivalókról és különösen a lányok olvasmányairól napvilágot láttak. A legtöbb cikk azonban megadta a bátorságot, hogy végre egy lány is hozzászóljon ahhoz, amit a lányokról — pro és contra — az utóbbi időben olyan különféle megvilágításban vitattak meg. Szeretnék legelőször is az ellen a nagy általánosítás ellen tiltakozni, amivel ezt a kérdést az eddigi hozzászólók kezelték. Courths-Mahler, Heimburg olvasók, Zola, Ewers, Ujhelyi és Kock hívói két különböző csoportba tartoznak. Van ugyanis még egy harmadik csoport is, amelyikről megfigyeltem, ami kézenfekvő is, mert hiszen az ehhez tartozók nem annyira a felszínen találhatók és nem olyan hangosak.

Nagyon szomorú kép az, amit a jelzett újságcikkekben a mai leánygenerációról megrajzoltak, de nem egészen olyan fekete, mint amilyennek festik. A 14—17 éves lányok olvasmányait ma nem ismerem, valószínűleg éppen olyanok: vegyesek, mint azoké voltak, akik közé én is tartozom: a ma 18—25 éveseké. Egy generáció ez és sok-sok lányt ismertem közülük itthon és külföldön is — azokról beszéltek hát, akiknek nem lelki, nem testi élmény Alraune, akik nem keresik Ujhelyit, Pierre Louys-t, akik, ha olvastuk őket, bizonyára csak azért, mert azzal a jelszóval indultunk el: emberek akarunk lenni, mindent látni, tudni, megérteni, szeretni. Itélni nem akarunk, mert: „ne ítélj, hogy ne ítéltesd”. De véleményét akarunk magunknak alkotni, tudni jóról-rosszról egyaránt és csak úgy lehet a rosszat elkerülni, ha látjuk és a jót is az követheti csak tudatosan, aki az ellentéteket ismeri. Ezért tiltakozom az ellen is, hogy Zola és Steindberg tabu legyen egy fiatal lány előtt. De csak azok olvassák, akik megértik, akiket Strindberg nem keserített el, mert olvasni nemcsak a nagy sorozatát, de a történelmi miniatűröket is és akik a Germinalból csak azt tudták meg, hogy mondhatatlan sok nyomorúság van a földön és vannak jörök, akik oly élénken állítják az alakjaikat az olvasó elé, hogy azok életet nyerne.

Kedves Szerkesztő ur! Mi, akik már rég nem járunk iskolába, akik leérettségiztünk, vagy nem és most ölbetett kézzel, komoly foglalkozás nélkül élünk, nem mert kevés bennünk a szépeknek, jónak, tudás és akarás vágya, de mert így hozták a körülmények magukkal, mi akiknek az olvasmányait már nem cenzurázzák és nem pad alatt olvasunk, akik rá is ernénk olvasni Ujhelyit, Stobbt és mit tudom én kiket, mi örülünk, hogy R. Roland: Clembault-t és a Mahatma Gandhét megtaláltuk a váradi kölcsonkönyvtárban. Mi jó könyvek alatt oly sokat értünk, hogy én itt felsorolni azokat nem is tudom, köztük van Lily Braun, d'Amicis, Brancas, Berjson, Byron, Björnson, Chesterton, Dosztojevski, Dante, Emerson, Franke, Geijerstam, George, Gobineau, Gjellenup, Goethe, Hauptmann, Hugo, Hamsem, Hearu, Jacobsen, Kellermann, Karinthy, Key, Kipling, Ibsen és Tolstoj, Rolland és Horatius és St. Zweig és Mödelin és Hann és Stendhal — nem lehet a tizedrészüket sem felsorolni, ahogy az olvasott könyveim abc sorrendben fel

vannak jegyezve, úgy kaptam ki ezeket a neveket és csak azt akarom bizonyítani tisztelt Szerkesztő ur és mindazok a hölgyek, akik erről a témáról eddig írtak: Olvasmányok nem rontanak el soha lányokat. Mert akit elronthatnak, az könyvek nélkül sem lett volna az ideális nő mintaképe, aki pedig erős és nyugodt és tiszta lelke, az elolvasa Louys és E. Werner is volt alkalomadtán a kezében, de azután megkönnyebbülve vette kézbe akár Wells: Világtörténelem, vagy a „Házasság” című könyvét, vagy Hoffmannsthal verseket, vagy Verhaeren, Rilke, Mereschkovszkij, Wassermann, Maeterlinck, Shaw, Tagore írásait és ha komolyabb hangulata volt: esetleg a régiek közül Homert és Platont és Dantet, vagy akár Schopenhauert, Kantot, azokat, akik minden „jó-rossz” mérlegelésen felül állnak. Tág itt a tér — kábítóan messze húzódnak a határok, mindenki megtalálhatja köztük, amit szeret — itt már az olvasó egyénisége dönt. És csak egyetlen egy tanácsot akarok itt lánytársaimnak adni: Courths-Mahler, Ohnet-t nem muszáj olvasni. Azokhoz, akik Ewerst és a hozzá hasonlókat olvassák, nem tudok szólni, mert szerintem hiábavaló. De az előbbieknél mondom: annyi jó és szép, könnyebb és nehezebb fajsúlyú könyv van a világban, mindenki talál köztük izlése szerint valót — kár minden percert, amit nem velük, hanem limonádés szentimentalizmussal fűtött könyvekkel töltünk. Idealizmus, illúziómegőrzés ilyen irányban csak üres szavak, szerintem egyetlen lánynak sem szabad ezeket a lelkében ilyen könyvek segítségével nagyraemlélni, ha menekülni akar a hétköznapi valóságos, de elszomorító szürkeségből, akkor hívja segítségül az Ezeregyéjszaka csodás szép meséit, vagy Lagerlöf Krisztus legendáit, Bethlen grófnő prózában megírt verseit — ezek szépek és elvisznek bennünket tiszta és ragyogó magaslatoakra, de erősen és friss erővel adnak vissza és nem csábítanak üres és beteges ábrándozásra, mint gyöngébb lelkeket egy-egy Courths-Mahler, M. Schwarz.

Én ma nem kívánok egyetlen lány számára sem romantizmust, idealizmust a régi értelemben, de kívánom, hogy mindnyájan tisztán lássanak, sem jobbat, sem rosszabbat, mint amilyen az élő élet. Nehéz ez — ingadozunk közben és elcsúsgedünk, — de ha valóban megérdemeljük — meg is találjuk az utat és minél többet tanultunk utközben, annál biztosabb, nyugodtabb, értékesebb és tisztultabb lesz a célterés. És ami ebben a könyvek segítségét illeti, legjobban, ha mindenki a saját tapasztalata árán tanulja meg itélni, mi a jó és mi a rossz olvasmány. Bár néha el lehet vagy kell ettől térni, kivétel mindenütt akad, a főelvem ebben mindig Maeterlinck nagyon szép szavai maradnak a „Kék madár”-ból: „Világosság: akik engem szeretnek és akiket én szeretek, azok mindig megtalálnak engem.” És szeretettel tanítani nem lehet. Mert aki úgy van megteremtve, hogy számára egy Mönike kötet, Björnson-legenda vagy Advers a legbiztosabb öröm és élvezet és akik emellett Strindberg és Gorkij is érték, mert mindegyikben csak az emberi élet színjátékának ezerszínű változatosságával ismerkedik meg és minden csak még több szeretethez és megértéshez vezet, az megtalálja a könyveit különösebb utmutatás nélkül is. Aki pedig annak örül, hogy Ujhelyi elkobzott műveit itt megkaphatja, az ugysem találná kedvét sohasem az Ember tragédiájában, sem a Peer Gyntben, még talán a Tormay Cecil: Régi házában sem.

És segíteni ezen — segíteni Szerkesztő ur, nem az olvasmányokban való utmutatással kell. Ezen javítani, változtatni, hogy a többség mégis az olcsó, nagyon olcsó szellemi élvezetet keresi, mert lelkieről itt úgy-e szó sem lehet, ezen csak egy új, egészséges, erős társadalmi berendezkedéssel, új és más, jobb és tisztább erkölcsi alapon álló emberek nevelésével lehetne. Ehez pedig hozzájárulni, kicsinek

érzem magam. Ennek a programnak a megválasztásához is alaposabb és imponálóbb tudás kell, mint amilyenl egyetlen lány a sok közül rendelkezhetik. De érzem, látom is a hiányokat és hibákat. A mai lányok problémája súlyos és nagy probléma — kezdődik az olvasás témával és folytatódik súlyosabb messzeségekben. Nem lehet újsághasábkon sem elintézni. De valahogy, ennyit muszáj volt leírnom azokból a reflexiókból, amelyeket ezek az újságvélemények sok más és régebbi gondolat és tapasztalat alapján kiváltottak. És ha Szerkesztő ur is úgy véli amint én, szeretném, hogy leközi a leveletem, úgy nagyon meg leszek elégedve, ha csak egy pár lánytársam, egy néhány látó és érző embertársam lelkében visszhangot keltettem. Szerkesztő urnak előre is hálás köszönetem! Ha csak el is olvassa a leveletem — közlés nélkül. Mert hiszen sok mondanivalómnak csak a kezdetét írtam meg benne, de nem éreztem újságikben helyén mindazt, ami ennek a problémának a mélyebb, lelküket érintő részét illeti. Mert igen kevesen próbálták a cikkirók közül az általuk apostrofált bajok gyökerét megkeresni és az esetleges célravezető segítséget megtalálni. De igazuk van, egyesek itt semmit nem tehetnek, a baj oly nagy és oly bonyolult és belenyúl a leggyevezett egész nőkérdésbe. És itt már nekem igazán jó lesz elhallgatni. Mert minden gondolkodó lány ma már keresi a kiutat az utvesztőből, amelyikben fogva vagyunk, de egyelőre, sajnos, csak nagy-nagy megalkuvással és türelemmel tudunk csak a legkisebb világosságig is eljutni. És így meg kell elégednünk, ha egy-egy ilyen felkiáltásforma felvilágítást lát.

Egy olvasó leány.

Zauberer & Comp.

Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.

Férfi- és női szövetek hallatlan olcsó árban kaphatók. 1382

Zsoldos tanintézet

Budapest, VII. Dohány-utca 84. szám alatt.

a legjobban készít elő középiskolai magánvizsgákra. Kivonat és magyarázatok tankönyvek megrendelhetők.

Blumnál

a körösparton kötött árak legolcsóbban

**Esőernyők
harisnyák**

Eredeti angol szövet

különlegességeim

megérkeztek

melyből a legújabb divat szerint, szolid árban készítenek legszebb kivitelű ruhákat. Pontos kiszolgálás.

CZITROM

uri szabó Str. Oltenia (volt Csengeri-utca) 1.

Frank Hubertus sorsa

Írta: Bónyi Adorján.

A svájci kis városban, ahol ez a gyűlevész, rongy és gyönyörű társaság össze-
verődött, bura, kéjre, éjjelekre és szomorú
kis boldogságokra várandósan, nyilván
Frank Hubertus Hellewien volt a legkü-
lönb. Szőke, merev, álmódó óriás, lankadt
szemekkel, asszonyi bájjal egy tigris lusta
és várakozó nyugalmával, gyönyörű, hide-
gen izzó ember a hegyek közt. Orosz
volt-e, német, lengyel vagy angol, titok
maradt, Frank soha senkinek sem takarta
fől benső ügyeit. Élt, mint egy hegy, hall-
gatagsága hüvösében, magasan s csak se-
jteni lehetett, hogy egyszer meg fog indul-
ni, megindul majd az árnyékos, rejtélyes
hegy és útjában mindeneket magával fog
ragadni. Festő volt. Övé ez a történet.

1.

Füst és bor párja nyúlósan borult el
a szobán. Valaki fölnyitott egy ablakot. A
hegyekből bejött a hajnal szaga. Olyan
volt mintha egy isteni, pihent, álomtól
még mosolyt lehelő szűz ment volna ke-
resztül a részeg szobán. Áhítat és eszmé-
let csendje ájult rá percére a szívekre. Az-
tán Ricsinszki, a lengyel szobrász széthuzta
harmonikáját és a hangszereknek ez a bé-
kája rekedt tenorral ragadta vissza a mé-
mort és a kábulatot.

Arról a nőről beszéltek újból, fülledt
ajakkal és zabolátlan vágyak mocskok kö-
dével, arról az ismeretlen nőről, aki né-
hány napja csak, hogy először ment végig
selymesen lágy lépésekkel a tóparton.
Sánta, szakállas, féreg kis ember bicegő
lépései kísérték. A féregember rut árnyéka
étteremben, utcán és koncerten, színház-
ban, parkban és mindenhol ott sötétlett a
ragyogó nő mellett. A kíváncsiság fantá-
ziája nyomban melléjük szegődött, nem
tudtak rólok semmi bizonyosat, „egy orosz
herceg a szeretőjével” dobta be a találgatá-
sok áradatába valaki és ezt a föltevést
mindenki elfogadta.

A nőről beszéltek és az árnyékaról.
Piros szavakban jzott által a füstös szo-
bán a meztelen vágyakozás. Frank az ab-
lak mellett ült, régi széken, érintetlenül az
éjszakától, kis asztalon előtte pedig dolga
volt a pohárnak. Almos kék szeméi kísér-
ték csak a beszélgetés pocsolás iramát.
Frank mereven és hüvösen hallgatott. Ke-
zeit összekulcsolta, öklei úgy heverték öle-
ben, mint valami fehér sziklák.

Am a szó egyre féktelenebb és tüze-
sebb lett. Franknak lassan remegni kezdtek
a szeméi. Ahogyan az asztal felé nézett,
úgy tetszett neki, fehér nő szőgezi árva
testét a lebujó hangulatnak, riadtan, mint
egy magas láng sötét, sötét falak között.

Frank Hubertus Hellewien ekkor ki-
tárta karjait, felnyögött és felszakadt fájd-
alommal mondta:

— Hagyjátok őt! Ne bántsátok, hagy-
játok el, hagyjátok el...

És leborult az asztalra és sirt.
Frank ekkor már szerelmes volt az
idegen nőbe.

2.

Sohase látta őket a városban senki
együtt. Nagyok és mélyek a hegyek éj-
szaka sötét a tó, erdők vannak a sziklák
alján, némák, egészen némák s a férfi,
ha szerelmes, elkullog a legsötétebb árnyé-
kokba is, a nő pedig találekony és ki tud
bujni a kulcslyukon is, mint a füst.

Frank ebben az időben sokat és nagy-
szerűen dolgozott és hogy életében meg-

változott valami, azt legfeljebb onnan le-
hetett tudni, hogy festőállványa mellett
néha megállt a munkában, boldogat nyuj-
tózott és arcára a tavaszi ég tiszta verő-
fényes boldogsága derített szelid mosoly-
gást, amint gyengéden elmerengett.

3.

A féregember, akit a hoteljében Ma-
rion Tóbiás néven ismertek, úgy tett, mint
a férjek szoktak tenni. Nem látott sem-
mit.

De egyszer kinyitotta a szemét. Al-
kalmas pillanatban nem lehetett szó taga-
dásról, nem lehetett szó semmiről, a féreg-
ember vigyorogva állott meg a gyönyörű-
ség éterében fürdő két pompás ember előtt,
mint mikor a rózsák közé undok féreg
tolja testét.

Marion Tóbiás nyugodtan leült, várt
azután főlemelt szurós szemét a szerelmé-
sekre vetette.

— Tehát szeretitek egymást — mond-
ta. — Jól van ez. A ti gyönyörűségeitek, a
ti bűnötök. Csakhogy rézségeiteknek
boráért én fizetem ám az árat. Én nem fo-
gom nektek azt mondani, hogy nem, én
nem fogok a véretekre szomjazni, egy-
máséi lettetek, vakok és elszántak, meg-
raboltatok, jó, én üzletember vagyok, én
árat kérek. Te festő vagy, úgy tudom el-
vetted tőlem azt, ami az enyém volt, én is
elveszem tőled, ami a tiéd. Mi van neked?
A tehetséged. Megveszem tőled. Te árat
sem kínáltál azért, ami az enyém volt, én
nemesebb alkut kötök, én nem kívánom
ingyen a tiedet.

Marion Tóbiás vizes szeméi a gyűlö-
let és kapzsiság szörnyű fényével hunyo-
rogtak Frankra.

— A képeid az én képeim mától fogva.
Te mostantól csak nekem festesz. Minden
képed nekem száll birtokomba. Én ezért
megfizetem neked az illő árat, azt az árat,
amire én becsülöm a képeidet. Itt nincsen
ellentmondás, ennek így kell történni. És
ti aztán csak szeressétek egymást.

Frankot mellbevágta és torkonszori-
totta egy ijedt ellenkezés. A karjai meg-
mozdultak, hogy a becsstelen ajánlat kiná-
lóját megragadják és a következmények
latolgatása nélkül összetörjék. De tekin-
tete a nőre esett és leejtette a karjait.
Könnyesen néztek vissza rá a csodálatos
asszonyszemek.

És Frank egy pillanatig tétozva volt.
Aztán elfogadta az egyezséget.

(Folyt. köv.)

Olcsó árak!

Állandóan férfi és női fehérne-
mők, finom francia és klöpl
cipők, himések, harisnyák,
kosztyúk, szvetterek, sohalak,
reform nadrágok, jumper pa-
matok és rövidárak.

LONDON

Reg. Ferdinand (Rákóczi) ut 10. Stern-palota

Ruhákat legolcsóbban fest, tisztít; gallérokat
és kélzérokat leg-
szebben mos és vasal

Szabó László Sft. Ladislau (Körös-utca) 1.
Fiók: Bazárépület.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész, Sar-passage 20. szám

Saját ké-
szítményű
speciális kötszerek, női és férfi óvszerek

Figyelem!

Férfi ingek,
nyak kendők

Női és férfi

Harisnyák,
Kosztyúk

NEUMANN

Figyelem!

Leszállított ol-
csó árakban.

Strada General Mosoiu (Kert-utca) 1. szám

ASZTALOSOK BUTORCSARNOKÁBAN

Strada General Mosoiu (Kert-utca)

a legszolidabb kiválasztott a legmagasabb igényekig kaphatók: ebédlő-, háló-, iroda-
és konyha-berendezések, asztalkák, gyermekágyak, garnitúrok, szőilyék, hencserek stb.

Emlékezzünk!

Az idők forgatagában mindig akad olyan jelentős és nevezetes esemény, avagy fordulópont, mely módot és alkalmat ad arra, hogy az emlékek felüljulanak s a szerint amint azok lelkesítést, bátorságot, elszomorodást, vagy töprengést váltanak ki a mellettük elhaladtóktól, azokban ugyanolyan érzelmek fakadjanak, mint amilyenek azok az emlékek, amelyek azt felébresztik. A novemberi mindszent és halottak napja is, így ébreszt fel a szemlélőkben a régt múlt időkben szerepelt, de később letűnt iparosaink emlékeit, amelyek pedig azok tevékeny életét példaképpen állíthatják elébünk.

Mint más társadalmi osztálynak, az iparosoknak is megvoltak fátylavívői, tette és áldozatkész harcolói, hogy saját érdekeiken kívül eső iparosközügyeket megérteljük s az összeség részére hasznossá tegyék. Sajnos ma városunk iparos társadalmában ezen a régt eltűnt idők nagyjaihoz hasonló kevesen vannak. Mindenkor többet találtunk ezekből a múltban, mint jelenben. S ez szolgálhat magyarázatul ahoz, hogy iparifejlesztésünk ezen magaslattól érte el, melyen vagyunk s melyben a fejlődés sajnos megállt, de több irányban még vissza is fejlődött. Duplán szükséges tehát, hogy iparos nagyjaink emlékével foglalkozzunk s előállításuk példaképpen az utókor önző áldozatát hozni, a közzért dolgozni nemludó és nemakaró iparosságunknak.

Az alig letűnt utolsó három évtizedének ily nevezetes munkás és harcos embere volt a ma már sokak előtt csak fogalomban létező Bertsey György. Ő volt az első, ki városunk iparos társadalmát szerveztette tömörítette s a szervezteiben erős agitativ szellemet hozott. Nemcsak városunk területén, de azonkívül is az egész ország iparos társadalmára előtt nevet vívott ki magának, mert irányító, szervező cikkével és szónoklataival mindenütt ott volt, ahol ipari érdekek voltak felszínre. Ipari érdekű működése mellett, a város társadalmában is tevékeny életet élt s városunk fejlődésére irányító hatással volt. Sok hasznos újítás tűzött emlékéhez, mely mellett ma már iparosok és városi polgárok egyaránt érdektelenül mennek el. Az ipari szervezkedés mellett a jótekonkodás és jótekonny intézmény létesítése képezte főfeladatát, amit meg is oldott s amelynek fejlesztése az ő halála után sajnos meg is állott. Az ő kortársai között sorozható Öváry Lajos kályhás iparos, valamint Millibák József pézsa mester és Andriksa Károly timár mester, kik a szervező munkában mindenkor teljes lelkesedéssel állottak Bertsey mellett. Közzereplésük az iparosságra nézve óriási hasznót váltott ki s nem történhetett abban az időben az országban seholy mozgalom, hogy arra irányítólóg ne hatottak volna. Egész iparos generációk kerültek ki kezük alól, kik mesterségük művelésében annak szorgos művelése által nevet vívtak ki ugyan maguknak, de elődeikkel ellentétben a közzerepléstől távolabb maradtak.

A fentemlített iparosvezérek követői voltak később Czeglédi Jeremiás hentes iparos, ki ugyancsak örökölte tanítómestereinek jó tulajdonságait különösen abban, hogy mindent, amit tanult, hasznosnak, üdvösnek és célszerűnek látott az iparosságra nézve, felkarolta és küzdött érte. Számos eredmény tűzött nevéhez, melyek közül különösen a mai iparosságban ma is élő tisztelet és szeretet az ő józan, becsületes és higgadt gondolkodásáért elévülhetetlen. Czeglédi munkatársai közül valók voltak Bodnár János bádogos, Szandary György kocsiagyártó, Pető Zsigmond mázoló és még igen sokan mások, kik az ő lelkesedéséből merítették erőt és kitartást, hogy a közügyekben mindenkor áldozatkészen dolgozzanak.

Ha a közzereplésükben elért eredményről el is tekintünk, felbecsülhetetlen mindezeknek és az ő sok-sok névtelen kortársainak az iparfejlesztése, az iparos nemzedékek nevelése érdekében kifejtett munka is. Múltidő például szolgálhat a mai anyagiasan gondolkozó embereknek az ő jellemük, hogy miképpen lehet igazi szakavatott munkás nemzedéket nevelni s hogy miképpen lehet a tisztes iparosnevet megszerezni. A felsoroltak mellett a csendes, de hatékony munkából igen hatalmasan kivették részüket még sok százan és ezren, kikre mindenkor támaszkodhattak az iparosság szervezői és vezetői, mert azok mindenkor mint egy ember állottak melléjük, elveiket követék s azok mellett következetesen kitartottak.

Hol vannak ezeknek méltó utódai? Bizonnyesen vannak a jelenlegiek között, kik az ő érdemeikre méltók. Akik vannak is, magukban dolgoznak, hőszi munkát fejtenek ki, anélkül, hogy megfelelő elismerésként támogatnák őket és segítenék a harcban. Önzésé fajult a mai létleniartási küzdelem, amely pedig kiöli az emberekből az eszmék iránti lelkesedést s a közzért való munkálkodás kedvét.

Vetkezzük le azonban végre mi is ezen önzést, emelkedjünk felül az anyagias gondolkodáson és nézzünk a múltba, hol ily sok neves érdemekben gazdag és minden szépért lelkesedni tudó embereket látunk s kiknek működése bizonyos hálával tölti el az utókor. Legyenek a mai iparosvezérek is önzők, de csak egyben, még pedig abban, hogy igyekezzenek nevének és működésüknek a köz érdekében kifejtett munkával dicsofsókat, tekintélyt és elismerést szerezni. Mert boldog tudat az, ha tudjuk, hogy munkánkat eredményesen és jól végeztük. Megnyugvást ad az, ha tudjuk, hogy működésünkkel nemcsak megunknak, hanem az általános ipari érdekeknek is szolgálatot tettünk s annak hasznait másokra nézve is élvezhetőkké tettük.

K. M.

Az asztalos iparosok
ismeretterjesztő előadása

Már szinte megszokottá válik lapjaink hasábjain az iparosok indolenciájának folytonos támadása és elcsúszása. Ugy látszik, hiába való minden burdító szó, az iparos csoportok vezetőinek minden lelkesítő és közhatalmu munkája, nincsenek akik megértse azt. Pedig ha valankor a közös tevékenység a tudás gyarapítása szükséges volt, úgy napjainkban az szinte kétségteljes, hogy ezek iránt megindított munkából a tömeg nem veszi ki a részét, nevezetesen azt, hogy a készen feltálat legfőbb esztiben még kérelymet és szórakozást nyújtó előadásokat meghallgasson és abból a saját maga hasznára hasznát merítsen.

Felbecsülhetetlen és nagy értékkel bírt a most kezdett este a Ker. és Iparkamara helyiségében dr. Oláh Béla iparkamarai főtitkár által megtartott előadás is, és az odalátos hogy az érdeklődés a legminimálisabb volt. Okos, és a mai viszonyokból egyedül kivétel és célravezető eszmével ismertette meg az ott megjelent iparosságot, amelyből főképpen magának az iparosságnak volna haszna ha követnék. A szövetkezési önségelyről tartott magvas előadást, mely ma az egyedüli kivétel ut az iparos megélhetésének bíztos írárához. A közös tevékenység a közös munka, képes ma a helyét megállni csak, az egyéni törekvések hajótörést szenvednek. Ezen elveket meggyőző felvilágosításra kellene tehát, hogy áthassa az iparosságot és hogy melléje szegődjének, mely végre aztán megszüntetné a fók siránkozást és sópánkodást, mert a biztosabb megélhetéshez vezetne. Ugy látszik hiábaváto azonban a jó szárdék, hiába vannak törekvő emberek és

ez az egyedül üdvös és a kor künde mében egyedül helyt álló eszmét terjeszteti karnak dr. Oláh Béla és az asztalocok szindikátusának vezetője személyében hiába az ő fáradozásuk, az iparosok arra nem hallgatnak csak kritizálnak és itélkeznek anélkül azonban, hogy a helyzet megváltoztatása érdekében magok is dolgozzanak.

Az ezen előadás témáján kívül pedig még nagyon az a kérdés olyan, melyek megváltása, megbeszélése kidolgozása és végrehajtása az iparosság szempontjából hasznos és szükséges. — Számtalan bajairk és érelmekint vannak nekünk iparosoknak, melyek leküzdése egyedül a tapasztalat szerzés és okulás legyvetével volna lehetséges.

Éppen ezért az asztalos szindikátus agilis vezetője, dacára a legutóbb megnyilvánult érdeklődés hiányának nem csügged, és továbbra is szándéka a hasznos és ismeretterjesztő előadások rendezése. — Oly általános érdekű kérdések megbeszélése és megváltása lesz jövőben is a cél, mely nem csak az asztalos szátmát, hanem általánosan minden egyes iparost érdekel. — Becsöljük meg tehát bennük ezen szándékot, támogatásuk legalább az ő áldozatkész fáradozásukat azaz, hogy ezen előadásokat meghallgassuk, ha azokat jónak és értékesnek találjuk magunkra nézve is alkalmazzuk. — Vegyünk részt a jövődbeli ez után következő előadásokban, mert nem csak a köznek, de saját magunknak is fogunk ezzel használni.

* „KEGYELET” a Sas alatt

**A már ismert olcsó árak
továbbra is érvényben.**
Ujabb a következő cikkek lesznek az
alanti árban előadásra:

1 drb fogkrém, prima . . .	8 Lei
1 drb női reform nadrág . .	52 Lei
1 drb férfi alsó nadrág . . .	98 Lei
1 drb gyermek gyapjú nyakkál	22 Lei
1 pár női vagy férfi harisnya	24 Lei
1 m. holtszín minden színben	5 Lei

Női, férfi, gyermek triko-árak, szövetek, kötött kabátok, mellények és ruhák, mindenféle harisnyák olcsó áron beszerezhetők

Klein Sándor és Társánál
Sírada Episcopul Ciorogor (Uri-utca) 1. sz.

Megérkezik az olcsó árak 7 napig!

Tentatortók iskolákban . . .	Lei 45—
Tentatortók intézetekben . .	Lei 45—
Tentatortók hivatalokban . .	Lei 120—
Befőttes készlet csiszolt . .	Lei 112—
Tészta készlet színes . . .	Lei 215—
Gyümölcs készlet kristal . .	Lei 126—
Cukortartó kristal . . .	Lei 20—
Vizespohár csiszolt . . .	Lei 4-50
Boroskészlet csiszolt . . .	Lei 36—

Konyhai főzőedények, kávéházi felszerelések, éttermi felszerelések, cukrászdai felszerelések. Lámpaárak, kereskedőknek, lámpaüvegek, demjonok, boros- és likörös palackok.

Képkerekezés. — Ablak-üvegezés.

Táblaüveg építésznek, asztalosoknak készállított árakban.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Fratii KOMLÓS Testvérek

üveg-, porcellán-, lámpa- köedény és táblaüveg gyári raktár, Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 13. sz. — Telefonszám 372.

A valódi **SCHICHT** A valódi
SZARVAS védjegyű **SZAPPAN**

kiméli értékes fehérneműjét.

Kárpitos

munkákat a legrazább
kivitelben jutányos
árban készít

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc-utca) 1. szám.

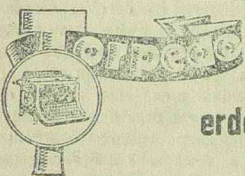
Gulyás Károly

műbutor és
épület **asztalos**

Str. Berthelot (Sál Ferenc-u.)

8.

elválal
e szakmába vágó mindennemű
butor és épület **asztalos munkáitokat**
a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig. Kérem a
nagyérdemű közönség becses pártfogását.

**Hatóságok,
erdélyi jegyzők
és ügyvédek**

ilyen gépet román, magyar és német
betűkkel leszállított áron kapják.

Vezérképvislet:

Charles Brecher

Bucuresti, Str. Politiei 2.

Különleges minőségű

SVETTEREK

Mindennemű harisnyák
Női, leányka
és fiú sapkák

ZSEBKENDŐK

óriási választékban

Szolid és olcsó árakban

**KICSINYBEN IS KAPHATÓK
LEITNER és LONDON**

kötött, szövött és rövid áru nagykereskedésben
Piața Mihail Viteazul (Nagypiac-tér) 5.

Autogén hegesztő

berendezések, készülé-
kek és anyagok, oxigen

Lakatos és Székely budapesti
aradi lerakata Str. Eoatarin. Teodorin 3.

S Eredeti angol szövetek
legolcsóbban beszerezhetők

SCHNEIDER és MIHELFI posztóárubáza
Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut 10. és Avram J. (Kossuth)-u. 8.

Utlevél és Vizum
ügyekben

legolcsóbb, leggyorsabb, legponosabb

SCHREIER

Str. Josif Vulcan, Nagy Sándor-u. 1
Weiszlovics-ház.

VEGYTISZTÍTÁST VÁLLAL

Patyolat gőzmosóda

Str. Gen. Mosoiu (Mezei Mihály-utca) 7.

MOS, TISZTÍT, VASAL

Kívánatra házhoz küld és hazaszállít.

**Új villamos
szaküzletet nyitottam!!**

Tungsram égőket és szerelési cikkeket rak-
táron tartok. Berendezést jutányosan készí-
tek, valamint modern drótvázakat és azok
művészi behuzását. Szíves megkeresést kér!

Wallfisch Lajos

Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 21.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

N. Brück & Co

Str. Alexandri 11. Iparkarnara
(v. Teleki-utca) 11. épület.

Rendszeres és direct vonalak

Argentina

Brazília

Uruguay

Mexico — Cuba-ha

utazóknak, kék díjmentes fel-
világosításért és prospektus-
ért forduljanak hozzánk.

Szücsmunkát

elsőrendű kivitelben, olcsó árban készít, úgy hozott,
mint saját anyagából
Bodnár Lajos
szücs- és szörme áru üzlete, Sas-passage

PETROL LATINA

Societate Anonimă Română

Bucuresti, Str. C. A. Rosetti No. 10.

Capital social Lei 75 000.000.

TELEON:

40-89.

1749

Exploatațiunii la Băicoi, Tintea, Bus-
tenari și Runcu.

Rafinerie la Plopieni (Jud. Bihor.)

Produse: Benzină ușoară, benzină de
automobil, benzină grea, petrol lampant rafi-
mat, motorină și păcură.

Expedițiunii in vagoane-cisterne pen-
tru întreaga țară și la export.

**Irodabutorok,
parkettlák
Rimanóczy**

Mindenféle fenyő-
és fűgy-fűrésztáru
jutányos áron, első-
rendű minőségben
kapható

szabator és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Chujului 117. Telefon 279.

**VEGYTISZTÍTÓ
ÜZLET** BAZÁR, ÉPÜLET
SZÍNHÁZ OLDAL
ELVÁLLAL
**RUHATISZTÍTÁSI ÉS
VASALÁSI
BORGOS SAMUEL**

Ruhafestés minden színben.

Hatisnya, keztyű, csipke, himnések, rövidárak és

**SZABÓKELLÉKEK
GYAPJU SWETTEREK**

legolcsóbban beszerezhetők

Kék Csillag Áruházban

Piața Unirii (Szt. László-tér)

Aszódi

új termésű teai
megérkeztek

Tearum

literje 30 Lei

Aszódi

Sas-palota

Megjött! **OLCSÓ** Megjött!

SZÖRME

„RECLAMA” ÜZLETÉBEN

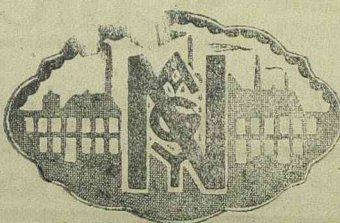
Avram Jancu (Kossuth)-utca 18. sz.

**az egyedüli
valódi.**

„Rador” 756

Ügyeljünk
a **DIANA** névre.

CAROL NAGY

Fabrica de cravale și panglici. * Nyakkendő és szalaggyár.
Krawatten und bandfabrik.

TIMISOARA

TELEFON 5-99, 16-38.

TELEGRAMA: NAGYBAND

A porcellán története a Csarnokbeli kiállításon

Az volt a célom, hogy felölelje a porcellán egész kortörténetét, bemutassam ismertető, érdekes és egyben gyönyörködtető kiállítás keretében a nagy publikumnak — mondotta a „Dorotheum” Csarnokbeli porcellán kiállításának megrendezője.

Amit ez a kiállítás produkál, több mint egyszerű látványosság, amely csak a szemet gyönyörködteti. A tárgyak lelke a porcellán s a különböző korok lelkét tükrözi vissza az a hatalmas gyűjtemény, mely a Csarnok termeiben a nagyváradi ur-társadalom reprezentáns porcellán-értékeit halmazza össze. A Dorotheumnak az is a célja, hogy megtanítsa a közönséget a márkás porcellán felismerésére. Már a kiállított tárgyak révén eddig is többen jöttek rá, hogy odahaza olyan porcellánnal hánykolódnak, amelynek nem ismerték a bességét.

A porcellán-kiállítás legszebb darabja egy öskínai tányér s Meissnertől és Sevrestől képviselve Schlaggenwald, Alt-Wien, Neu-Wien produktumai, Herend fanyasz-csodái, Franckenthal nippjei, Zsolna és a légiens inom nápolyi porcellánok. Különösen feltűnő két olasz gyertyatartó, a Napoleon-kollekció, egy gyönyörű urna s két elragadó olasz táncoló figura.

Az érmihályfalvai határrendőrség volt főnöke a bíróság előtt

A hatalmával visszaélő ember típusa Dimitrescu Mihail, az érmihályfalvai határrendőrség volt főnöke, akit most hat büntető elkövetése miatt von felelősségre dr. Szöllőssy Gyula táblabíró tanácsa.

A tárgyalás tegnap délelőtt tíz órakor kezdődött. Több mint harminc tanút kell kihallgatni és így valószínű, hogy ítéletre csak szombaton az esti órákban kerül sor.

Popescu Aurél ügyész felolvasta a több oldalra terjedő vádiratot. Majd a vádlott elmondja a nacionalistáját.

Határozott fellépésű ember ez a Dimitrescu. Sovány, borotvált arcú, középtermetű. Nagyon biztosan viselkedik, mintha a legártatlanabb ember lenne.

Megzsarolták az Amerikából érkezőket...

Az első vád az, hogy hat parasztembertől, akik Amerikából jöttek haza, az érmihályfalvai állomáson feltartóztatta és azzal az ürüggyel, hogy az utlevélük rossz 30–30 dollárt zsarolt ki tőlük.

A második vádpont szerint sógora, Filip Constantin segítségével behatoltak Sütő Antal Magyarországon tartózkodó volt csendőrmester lakására és onnan butoradarabokat, fehérneműt, egy gyermekocskit és más értékeket eltulajdonítottak.

Brüder Ignác margittai lakostól 1921 januárjában egy vas takaréktűzhelyt „rekviráltatott” el.

Özv. Lebovicsnétől két rézgyágot, éjjeli szekrényt, tükröt és más holmikat vitt el ellenszolgáltatás nélkül.

Insultált egy Fürtös nevű embert.

Revolverrel kényszerítette Glück Jakab margittai lakost, hogy a kocsiját adja át. Több vád van még, hogy illegálisan letartóztatót egyeneket is.

Sértődve utasítja vissza a vádakát és egyenként válaszol. A dollársért idején Bukarestben volt. Senkitől semmit nem lopott és senki sem kényszerített arra, hogy bármit átadjon neki. Utni sem utított senkit.

Tizenöt évtizede szolgálom az államot és ezalatt az idő alatt nem volt annyi bajom, mint ez alatt a 3 hónap alatt.

Szöllőssy táblabíró felolvasta a felettesei által adott információt, amely szerint teljesen megbízhatatlan és rossz tisztviselő.

— Aki ezt az információt adta, az ellenségem volt.

Dimitrescuné is tagad...

Ezután Dimitrescu felesége, leány néven Filip Eleonora áll a bíróság elé. Ellene az a vád, hogy a dollárokat ő vette el a parasztoktól és részes a Sütő-féle lakás feltörésében is.

Középkorú, jól táplált asszony Dimitrescuné. A

szemeit élénken kapja fel, végig nézi az egész terem.

Nem tud semmiről semmit. Nem volt része sem a zsarolásban, sem a lakásteltörésben. Szerinte a parasztokat Simoc Agoston tanította ki, hogy az ura és ő ellen valljanak, mert az ura állására vágyott.

Csak dollár kell...

Öt perc szünet után a tanúk kihallgatásához kezd a bíróság.

Darabant László 66 éves földműves elmondja, hogy 1921-ben több társával Amerikából jöttek haza. Érmihályfalván feltartóztatták őket. Amikor a vámolásos tullest, detektívek fogták körül őket és kijelentették, mivel nincs rendben az utlevélük, Nagyváradra, vagy Kolozsvárra szállítják őket. Az utván a detektívek a főnöknek Feldmann Károlynál levő lakására kísérték őket. Többbször lelt felajánlottak, csak hogy szabaduljanak. A főnök lakásán annak felesége fogadta őket, aki azonban nem is akart hallani lei pénzről és

azért, hogy elbocsássák őket, dollárt követelt.

Hatan 30–30 dollárt fizettek le az asszony kezébe. Erre szabadon engedték őket.

Darabant vallomása igazodó. Felismeri a főnököt is, holott az a tanuvalomások szerint tényleg nem volt ott.

Elnök: Határozottan ráismer a főnökre?

Tanu: Hogyné, husz év múlva is megismerem.

Elnök: Azt mondja a főnök, hogy abban az időben Bukarestben volt.

Tanu: Azt mindenki mondhatja. Ott volt, de azóta leborotváltatta a bajuszát.

Elmondja azután, hogy a pénzt a főnök felesége vette el...

Szilágyi József, Juhász Ferenc és Barta István szintén az amerikaiak transzportjában voltak. Dimitrescut egyik sem látta ott. A feleségének adták át a pénzt.

A tárgyalás tart és előreláthatólag ítéletre csak szombaton kerül sor.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szombat d. u.: Molnár és gyermeke, olesó helyárrakkal.

Szombat este: Diadalmas asszony, Király Ernő vendégfelleptével, bérleten kívül.

Vasárnap d. u.: Sütő a nap, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Leányvásár, Király Ernő vendégfelleptével.

Hétfő: Gróf Rinaldó, Király Ernő felleptével.

A) bérlet.

Kedd: A nagyhercegnő és a pincér, vigjáték ujdonság először, B) bérlet és premierbérlet.

Szerda: A nagyhercegnő és a pincér, ujdonság másodsor, bérleten kívül.

Csütörtök: A nagyhercegnő és a pincér, ujdonság harmadszor A) bérlet.

Péntek: Casanova, klasszikus operettrepreiz, B) bérlet.

Szombat d. u.: Arvácika olesó helyárrakkal.

Szombat este: Casanova, bérletszünetben.

Vasárnap d. u.: Rózsika lelkem, mérsékelt helyárrakkal.

Vasárnap este: Casanova, bérleten kívül.

A hét összes előadásaira már vasárnap reggeltől kezdve árusítja a jegyeket a pénztár.

Király Ernő vendégjátékai. Nagyvárad megtört színházközönsége azzal a lelkes örömmel és szeretettel fogadta Király Ernő első fellépését, mely a világhírű művésznek minden tekintetben kijár. Az első előadás zsúfolt nézőtere forró tapsokkal ünnepelte Király Ernőt, aki a tökéletes színjátszás megtestesülése. A közönség nem tudott betelni a nagy művésze alakításának közvetlen szépségeivel, modorának varázsával és játékának kiforrott természetességével, miért is nemcsak a felvonások végén, hanem a nyílt színen is egy-egy jelenése után percekig ünnepelte őt. Király Ernő még három este lép fel a nagyváradi színpadon és ez a három este csak te-

tőzni fogja azt a nagy sikert, mely feledhetetlen lesz mind a színház, mind pedig a közönség számára. Szombaton este bérletszünetben Csajkovszky csodaszép muzsikájú operettje, a Diadalmas asszony főszerepében lép fel Király Ernő, akinek ez az alakítása a legjobbak közé tartozik, amit színész csak produkálhat. A főszerepeket Király Ernő mellett Biczó Margit, Barna Sári, Gál Piri, Gróf, Madas, Hevesi, Kertész és Galambos játsszák. Vasárnap este Leányvásár örök életű melodrái csendülnek fel a legnagyobb magyar bonviván ajkain, ami ennek az örök életű operettnek repriméért értéket nyújt. A Leányvásár főszerepeiben Biczó Margit, Barna Sári, Halmayné, Madas, Bihari, Galambos és Kornai lesznek művészetükkel méltó partnerei Király Ernőnek. Hétfőn este Gróf Rinaldó címszerepében vesz búcsút Király Ernő, a nagyváradi közönségtől, mely soha el nem muló szeretetéből fogadta ezt a kivételes tehetségű nagy magyar művészt. Gróf Rinaldó többi főszerepeit Biczó Margit, Betegh Bébi, T. Pogány Janka, Stoll, Bihari, Galambos játsszák.

— A nagyhercegnő és a pincér. Kedd este B) bérletben és premierbérletben a francia vigjátékirodalom legnépszerűbb nagyságának, Savoirnak egy új rendkívül szellemes vigjátéka, a Nagyhercegnő és a pincér kerül bemutatni előadásra. A színház igazgatósága nagy áldozatok árán méltó keretben mutatja be az új vigjátékot, melyhez díszleteket, még pedig külföldi mintára a lík felvonásban expresszionista díszletet tervezetett Tabéry Ivánnal. A kacagtató vigjátékban nagyszerű szerepekhez jutnak Jósika Mici, H. Körösi Juci, Gál Piri, Fényes Lili, Gróf, Stoll és Martinek, akik a darab főszerepeit játsszák. Az új vigjátékot Gróf László rendezi, a Tabéry által tervezett díszleteket pedig Kertész Sándor festi. A Nagyhercegnő és a pincér szerdán bérleten kívül, csütörtökön pedig A) bérletben van műsoron.

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma szombaton és holnap vasárnap „A holnap titka” e kiváló Dorian-film van műsoron. Egy különös családi dráma játszódik le a filmen, melyben az élet minden momentuma a boldog családi tűzhelytől kezdve — egy férfi intrikája következtében — az elválásig játszódik le. A rendezői munkát Korda Sándor kiváló keze vezette, míg a főszerepeket a bájos Korda Mária és Werner Krauss kreálják. Az előadások ma, szombaton és holnap, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. A 3 óras előadás mindkét napon mérsékelt árú.

— Apolló-mozgó. Ma szombaton „Amerika lázban” 6 hosszú felvonásos kalandorfilm megy, melyben a legjobb amerikai akrobataszínész Houdini játssza a főszerepet s igazolja a személyéhez fűzött várakozásokat, amennyiben vakmerő produkcióival, hatalmas erejével és páratlan testi ügyességével valósággal ámulatba ejti a nézőt.

— A Passage (vagy Vigadó) mozgószínházban ma, szombaton és holnap vasárnap „Egy mozisínész naplója” kerül műsorra, mely érdekessége és izgalmas cselekménye folytán óriási érdeklődésre tarthat számot. A darab főszerepét a közsírmert Huszár Károly (Pufi) alakítja. Az előadások fél 4, fél 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek. A Passage mozgószínházban a helyárák a régiak maradtak: Páholy 25, szőllye 20, támlásszék 15, zártszék 10. A fél 4 óras előadás mindkét napon mérsékelt helyáru, melynek árai a következők: Páholy 20, szőllye 16, támlásszék 12, zártszék 8.

RAJZ ÉS FESTŐISKOLA

IPARMŰVÉSZET ESTI AKTÁRJZ

RIMANÓCY U. 7. III. E.M.

Igmándi kurák otthon.

és belekben rejtőző csiráját számtalan komoly betegségnek és elejét veszi ezáltal a baj további fejlődésének a szervezetben. Rápható minden gyógyszerárban és jobb felszerelésben. Az „Igmándi” nem tévesztendő össze másfajta keserűvizekkel.

Minden háztartásban áldásos, ha kéznél van egy üveg SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz, mert szükség esetén reggelizés előtt fél pohárral használva gyorsan és alaposan eltávolítja fájdalom nélkül a gyomorban.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor 600 le
Heti 6000 le

Aranyat, brilliáns, gyémánt köveket, ezüst tárgyakat állandóan magas árban vesz Horváth ékszerkereskedő, Piata Unirii 5

Levelezés

Arcafélszóra használjon Agl-oremet. Kapható drogériákban és illatszerterekben. Főlerakat: Diana gyógyszerár Oradea-Mare. Kiválóan szépségápolásról hasznos prospektust ingyen és bérmentve küld.

OKTATÁS

Hegedűárakat adok, házhoz is megyek. Cím: a Hegedűs Hirlapirodába kérem leadni. 402

Korrepetitor keresek második leucimista leányom mellé. — Jelentkezni lehet délután 2-3-ig. Str. Nic. Iorga 1. Sebestyén. 473

Minta iroda

csalás gyakorlatilag tanít könyvvitelt, levelezést gyorstráslt gépiráslt, nyelveket.

Fordítások

Könyv-revizíók és fellek-tetéseik.

DONÁT

Strada Goidu Nr. 30. Október elsejéi külön román tanfolyam román tanár vezetése alatt.

LAKÁS

Elegáns bútorozott szoba azonnalra kiadó. Cím: a kiadóban. 478

Alkalmazás

Kanókkal rendelkező nyugdíjazott jegyző bármilyen megteleítő állást elfogad. Csabai, Str. Lakatos-ucca 4. sz. 421

Mindenek, jó bizonyítvány-nyal keresetetik. Jelentke-zes delutánonként. Molnár, Str. Calea Dorobantilor (Rutikorsky-ut) 22. 474

Mindenek főzőnő felvéteti-tek Stern, Str. Deak Fe-renc-u. 13. emelet. 467

2 munkaleány és két ta-nuló felvétetik. Fülöp, Str. Beóthy Ö.-ucca 12. 471H

Adás-Vétel

Eladó: 1 drb „Brehmer”-féle fogógép, új állapot-ban. Cím: Sonnenfeld bo-nakgyár, Nagyvárad, Str. Mészáros-u. 4.

Használt, de jókarban levő ebédő és halászóba bu-tor megvételre sürgősen keresetetik. Szász, Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 411H

Eladó

1, 2, 3, 4, 5, 6 szobás, con-fortos lakások, 198 magán-pér-és üzemházak 60 ezer-től 4 millióig, több 1 és 2 szobás bútorozott laká-sok konyha és fürdőszoba-val, 1 hold szőlő 18 holdig. Bizományt csak hozzá-m küldjek, azonnal és jól el-adom. porcellán, fehérne-műt. Weisz Gizi közve-títő irodája Nagyvárad, Str. Tipografiei Nyomda-ucca 4. Szaniszló-u. sarok. 1750

ELSZAKITHATATLAN

KÉR MUNKÁS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHÁK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORA DE A-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Buteális üvegek eladó. Cím: a kiadóban. 364

Magánház Str. Strámbá (Görbe-ucca) 7. szám, be-költözhető lakással eladó. Értekezhetni ugyanott. 397

Eladó antik arany zsebóra, kulcsal húzó Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 297H

Értékes, szép biblia eladó a Hegedűs Hirlapirodá-ban. 439H

Egy teljesen új, világos, tölgyfa háó, fodros ju-harfa betéttel eladó. Str. Oltuz (Lahner György-u.) 1. sz. 4

Antik óra, fekete keret-ben, 4 alabástrom oszlop-pal, villanycsillárak, szá-lonba, ebédő- és háló, teaasztal stb. olcsón el-a-dó az „ARDEAL”-ban. Főposta mellett. 379

Egy 11 leveles filadendra, szép, egyenes növény, hely-szűke miatt eladó. Varga László, Str. Rosionilor (Hu-szár-ucca) 23. Ny.

Magánház (3 szoba, fürdő szoba) beköltözhető la-kással eladó. Nilsz-telep 100-62 Schwartz-ház. 359

Ötvenkét katasztrális hold prima szántóföld tanyával és a községben egy ur-lakkal eladó. Értekezni le-het a helyszínen Tar-Ko-vács Gábor, Hegyközko-vácsai. 370

Alig használt hűtő, fedél nélkül, eladó. Strada Ale-xandri (Teleky-ucca) 58. 466

Tábláskecsit egy lóhoz ke-resek megvételre és egy husos kocsi eladó. Fülöp, Str. Beóthy Ö.-u. 12. 469H

Halászházak topolya és já-vor, teljesen újak, eladók. Str. Str. Ladislau (Körös-ucca) 9. 462H

Iskola táska pénzfárca, bőrreticül, divat övek és gyön-gyök, utazó kosarak és gyermekkosci a legolcsóbban

SZABÓ
lésszűruházban
Sas-passage 42. szám

Perzsaszőnyeg

készítéséhez garantált nap-álló mosható gyapjufonalat minden minőségben és szín-ben legolcsóbb gyári árban azonnal raklitról szállít

„ORIENT”
perzsaszőnyeg szövőgyár
Simleul-Silvaniel.

Hamis fogakat brilliáns, platinát ma-gas árban vesznek. Rakta-ron levő órák és ékszert leszállított árban adok.

Kohn ékszerész
P. J. (Kossuth)-u. 7.

Két női téli kabát, telje-sen jó állapotban prém-mel díszítve, eladók. — Ugyancsak használt gyer-mek ruhák és cipők olc-són eladók. Cím: Strada Cuza Voda (Szacsay-ucca) 19. sz. Sz.

Nagyipartelep épületek-kei, iparvágányai vasúti vágány mellett jutányos áron eladó. Cím Hegedűs Hirlapiroda. 477H

Teljesen új fehér boa el-a-dó. Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 4. l. eme-let, ajtó 9. 476H

Kisérleti dynamo-gép kézi hajtásra jutányos árban eladó. Str. General Hol-ban (Széles-utca) 19. sz. 248

Több mennyiségű kisebb makulatura olcsón eladó. Özv. Lóbyné, Vámbáz-utca 21.

Aki még meg nem győződött
a finom és olcsó szabóságról, az forduljon bizalommal
Schreier Emánuel
uri szabóhoz, Str. Cogalniceanu (Várad Zs.-u.) 2.

Megnyílt
fűszer, csemege és cukorka üzletem
Goldstein Adolf,
Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 36. szám

Csak vidéki urak
akik nagy ismeretségüket jövedel-mező módon fel akarják használni, küldjék be címüket
Nagy jövedelem
jeligére Hegedűs Hirlapirodába, Oradea-Mare.

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőnél
RÖSENBERG TESTVÉREK
N. Iorga (Zöldfa-ucca) 8. — Behúzás gyorsan készítil

FOGAK
Arany korona L. 300-tól feljebb
Fém „ L. 100-tól „
készülnek.
EÜGEN BERDACH
dentist, Oradea-Mare, Bulevardul Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 6. l. em.
Fogad: Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap.

HÁZAK, SZŐLŐK, BIRTOKOK
vétele és eladása!
LAKÁSÜGYEK, LAKÁSCSERÉK
a legpontosabban eszközöltetnek!
Mindennemű
ADÁSVÉTELI ÉS BIZOMÁNYI ÜGYBEN
csak a
„CRISANA” Adásvételi és Bizományi Irodát keresse fel, Strada Alexandri, (Teleky-ucca) 24.

Külfélék

Felvennék százezer Le kölcsönt kamaton kívül 1 mázsa búzát adok. Leve-leket Hegedűs Hirlapiro-dába, Gazdasági kölcsön-jeligére. 460H

Plissé és gouvér munkát nagyon olcsó árban ké-szülnek Strada Alexandr (Teleky-ucca) 22. sz. alati a kapuval szemben. Ny.

Utórel, bérlet és bármil-igazolványhoz szükségé-fényképek legolcsóbban Zenker fényképésznél, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-ucca 25. Felvételek este fél 8-ig.

24 % kamatra kereséni magánpénzt teljes fedezé-tel. Adásvételi Rtg. Parcu Traian (Széchenyi-ter) 24. Ertekezés delután.

Őszi, téli női kosztümök köpenyek, ruhák és lét-fermérműek 250-600 lei, izlésesen készülnék a leg-egyszerűbből a legdivat-sabbig. Nilsztelep 100/6 Schwartz ház. 340

150-200.000 Letel társul-nék rentabilis üzlethez vagy vállalatához. Megke-reéseket „Részletes” je-ligére a kiadóba kérelj. 460

Arany ezüst gyémánt brili-áns platinát és hamis fo-gakat magat árban beval-tok. Órák ékszerek jutá-nyos árban kaphatók, — ugyanott mindenféle dísz-tárgyak, szőnyegek, por-cellánok és antik bútoro-kat bizományba elfogadok

Weisz Lipót

órás ékszerész és régiség-kereskedő. Strada Avran-lancu Kossuth-ucca 18. sz.

ÓRÁK

szakszerű javítását a legkomplikáltabb kifogástalanul

TISZAY

végül, Str. Alexandri (Teleky-u.) 9

Jutányos árak. Preciz munka

Modern chamotte

kályhák

különbéle színekben rakta-ron, 2500 Lettől kaphatók valamint átrakásokmal és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester

Str. I. C. Iosif (Berkovici) 33

Magas árban vesznek

brilliáns, arany, ezüst ékszereket és díszár-gyakat, töredék aranyai, ezüstöt, arany szápad-lást, arany és más ha-mis fogakat,

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11. Széchenyi-utja épület. Ékszer olcsó áron kapható.